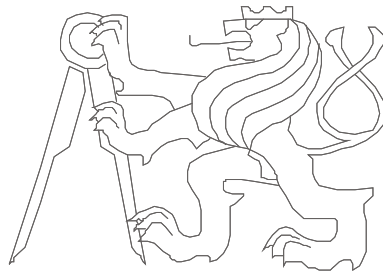

Architektury počítačů

I/O podsystém I.

České vysoké učení technické, Fakulta elektrotechnická

O čem bude dnešní přednáška?

- Propojení jednotlivých částí počítače mezi sebou
 - Sběrnice
- Na příkladu sběrnicevého systému PC
 - **PCI.**
 - Proč? Příprava na laboratorní cvičení.
- Alternativy PCI
 - **PCIe.**
 - Proč? Příprava na laboratorní cvičení.
- Inovace
 - Hypertransport, Infiniband, QPI.
 - Proč? Jen abyste věděli.

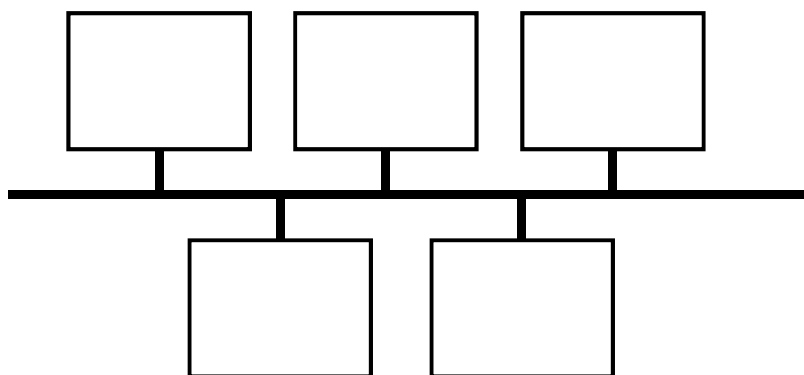
Co je úkolem?

- Propojit jednotlivé části výpočetního systému
- Požadavky:
- Vytvořit optimální datové cesty hlavně pro nejdůležitější periferie (vnější paměti).
- Možnosti řešení:
- S ohledem na závislost cena/výkon existuje hranice výkonnosti, kdy
 - datové cesty je možné sdílet, nebo
 - datové cesty je výhodné sdílet.

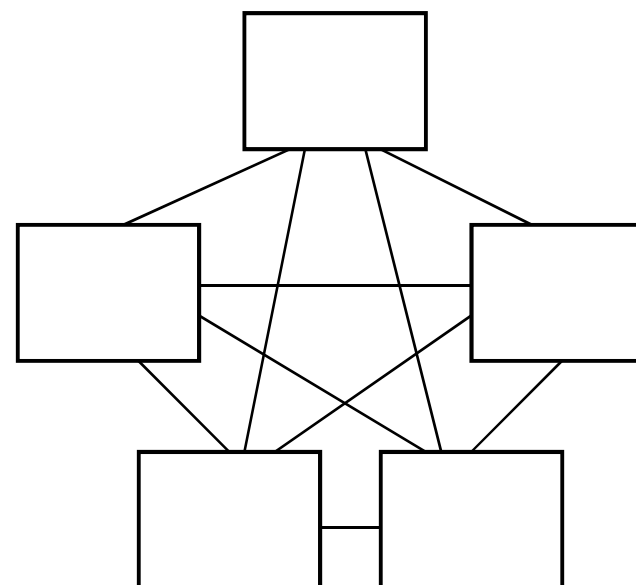
Terminologie interfejsingu I. – Důležité pojmy:

- **Interfejs** = interface = rozhraní = propojení = styk = mezixicht.
 - Společná komunikační část sdílená dvěma systémy, zařízeními nebo programy.
 - Zahrnuje i prvky této hranice a doplňkové řídicí obvody určené k jejich propojení.
- Sběrnice x dvoubodový spoj.
- Adresová, datová, řídicí sběrnice.
- Multiplexovaná/oddělená sběrnice.
- Procesorová, systémová, lokální, V/V sběrnice.
- Sběrníkový cyklus.
- Otevřený kolektor, třístavový výstup.

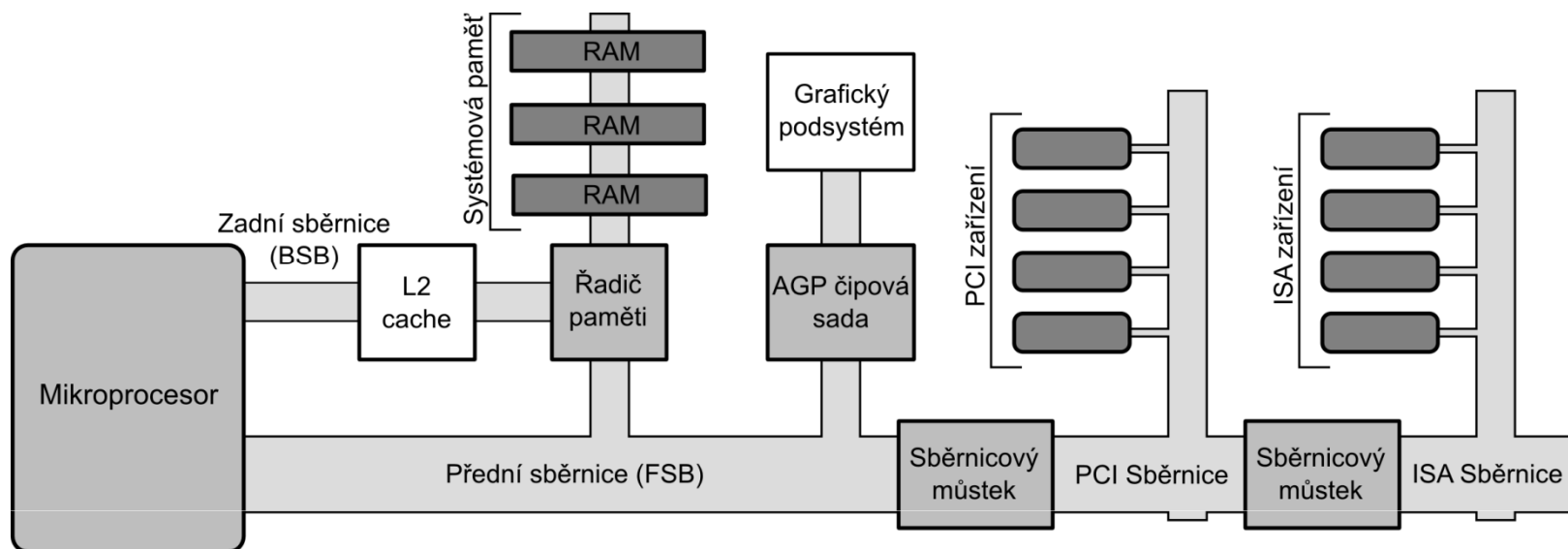
Připomenutí: sběrnice x dvoubodový spoj

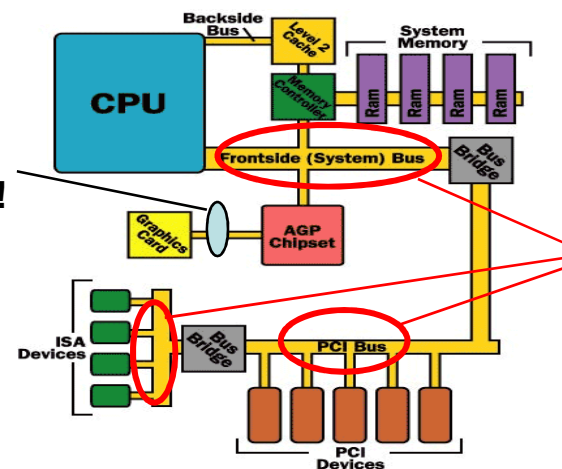
- Anglicky:
- Bus,
- point-to-point connection.

PC architektura ze začátku milénia ...

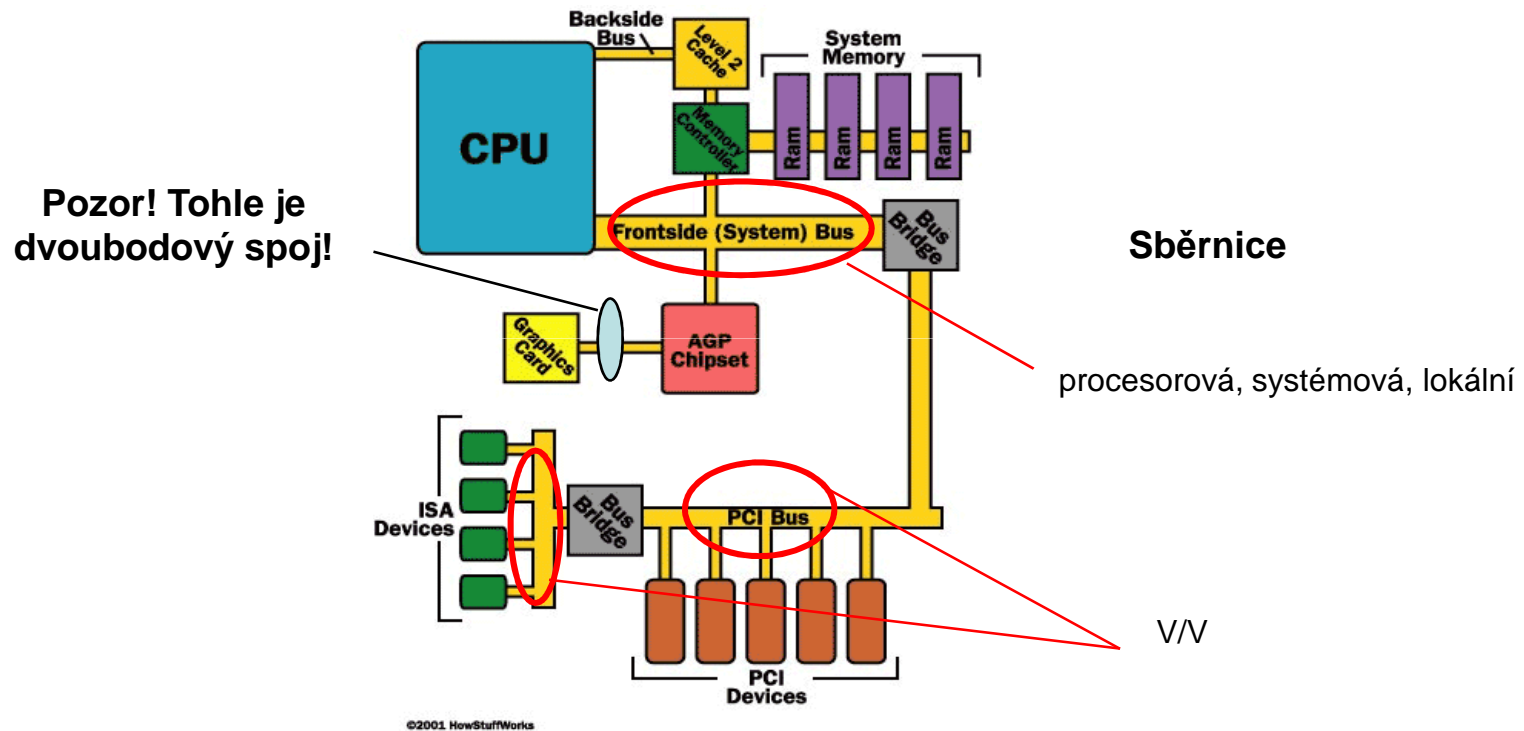

Pozor! Tohle je dvoubodový spoj!

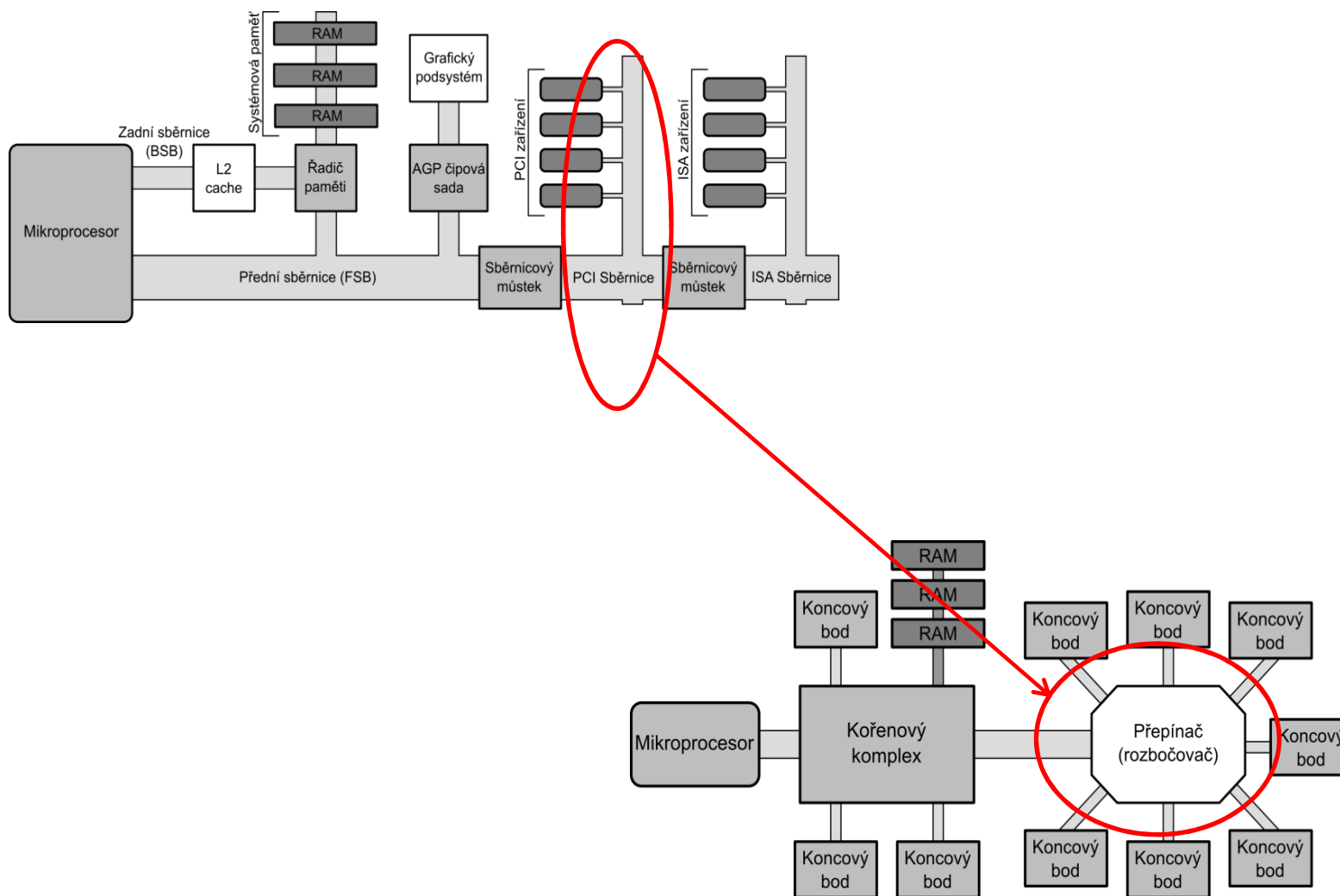

Sběrnice

Připomenutí II.

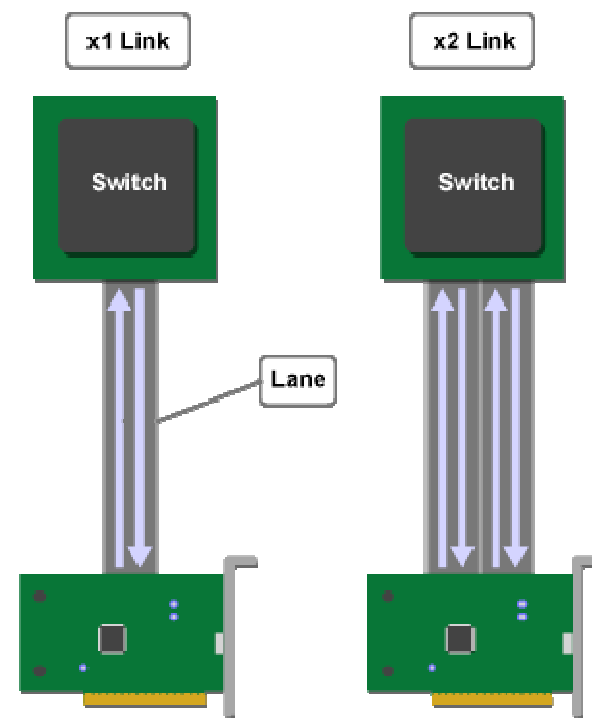

U PCIe nahradil sdílenou sběrnici sdílený přepínač

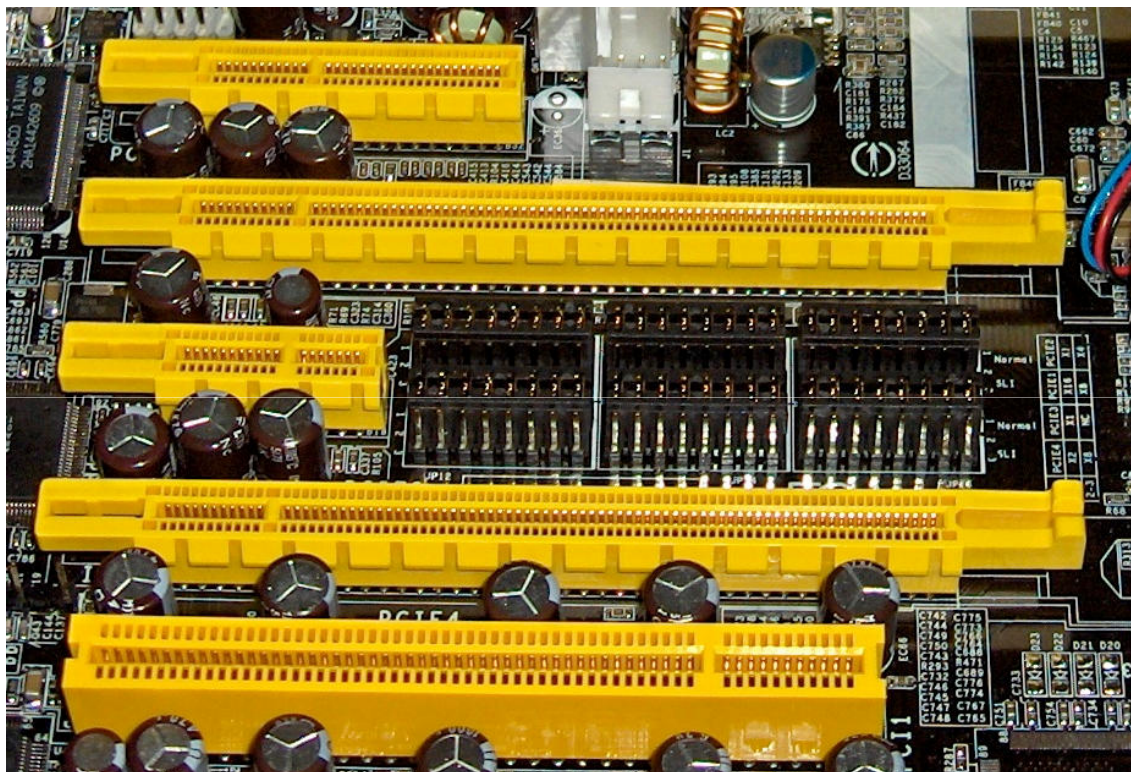

Přenos údajů, PCIe linka, PCIe proud

- Spojení mezi PCIe zařízením a přepínačem se nazývá linka (link) s nesymetrickým způsobem přenosu signálu (rozdílové vodiče).
- Každá linka sa skládá z jednoho nebo více proudů(lane).
- Proud tvoří 2 páry vodičů, 1 přijímací a 1 vysílací.
- Každý přenese 1 bit za takt v obou směrech (plně duplexní přenos).

PCIe příklad systémové desky

Obr. Převzat z Wikipedie

PCI Express x4,

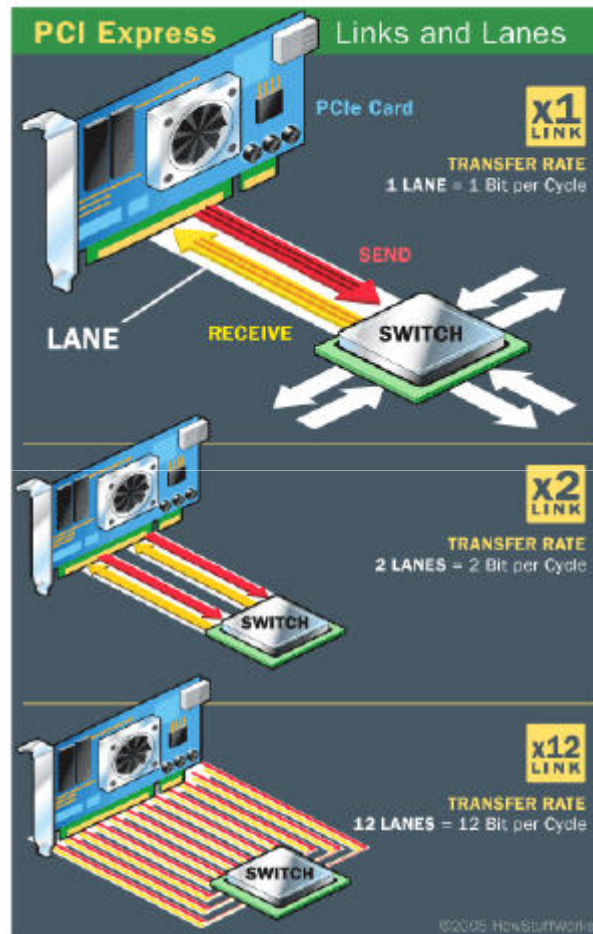
x16,

x1 a

x16 sloty,

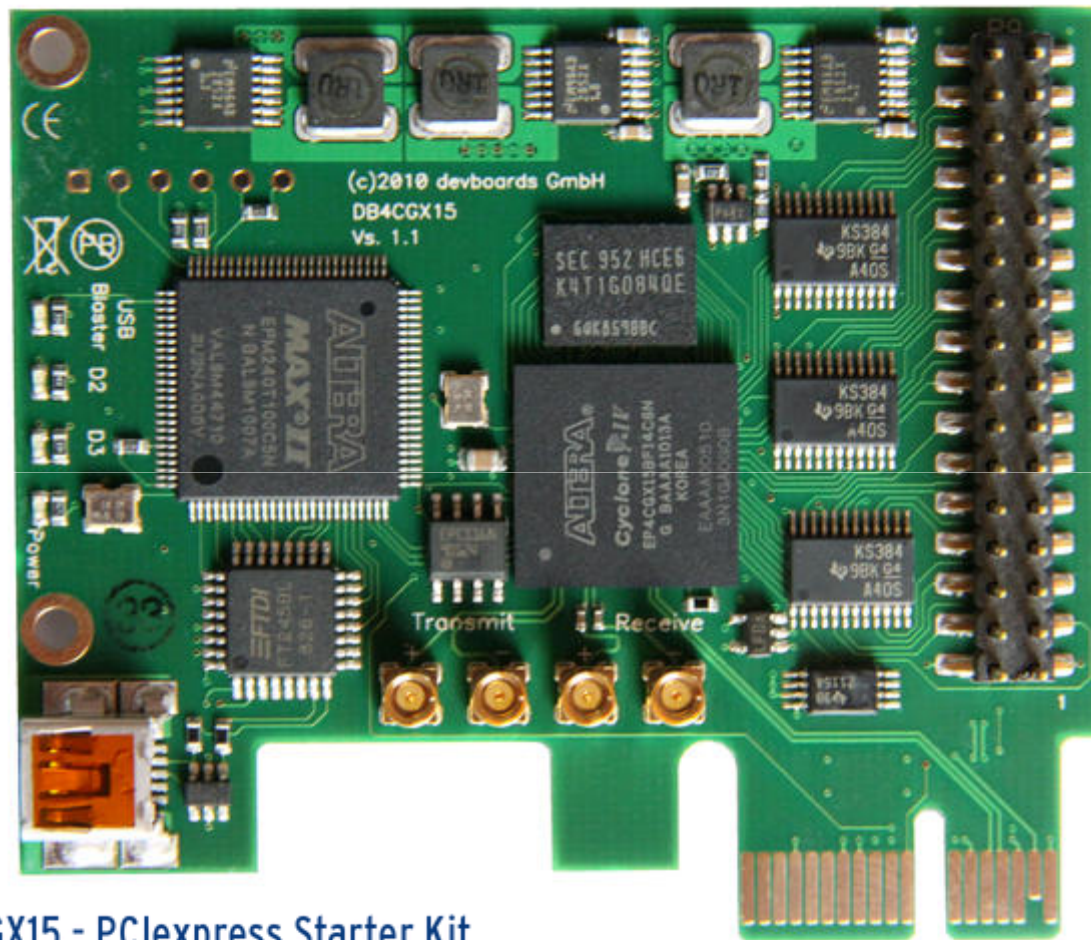
spolu se standardním 32b PCI slotem na desce LanParty nF4 Ultra-D jednoho výrobce (DFI).

Linky ještě jinak

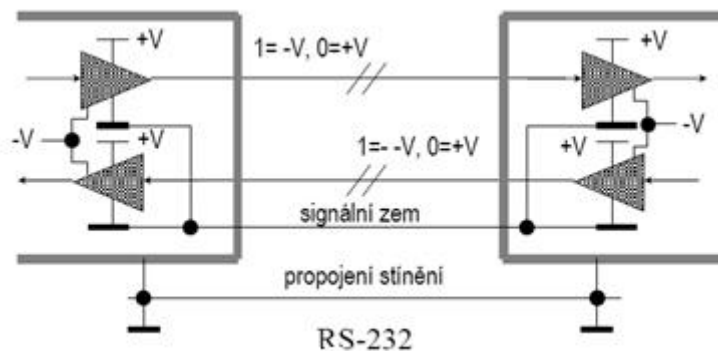
Převzato z: <http://computer.howstuffworks.com/pci-express.htm>.

S jednou takovou kartou budete na cvičeních experimentovat

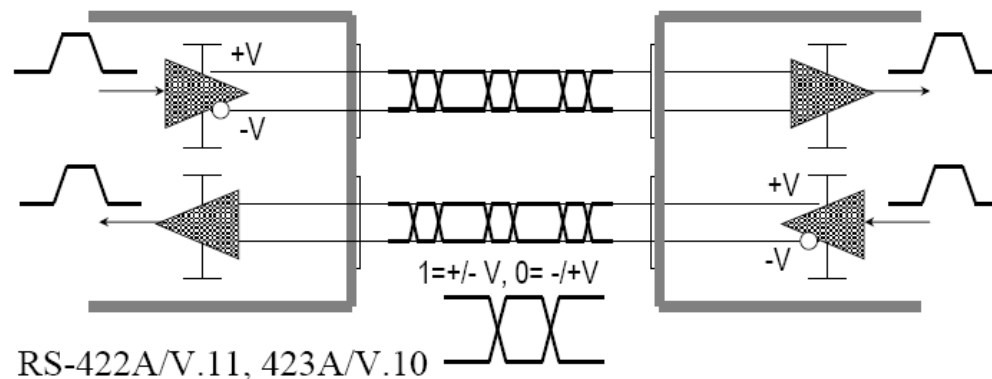
DB4CGX15 - PCIe Starter Kit
Development board for PCIe applications

Realizace interfejsu - způsob zobrazení signálu

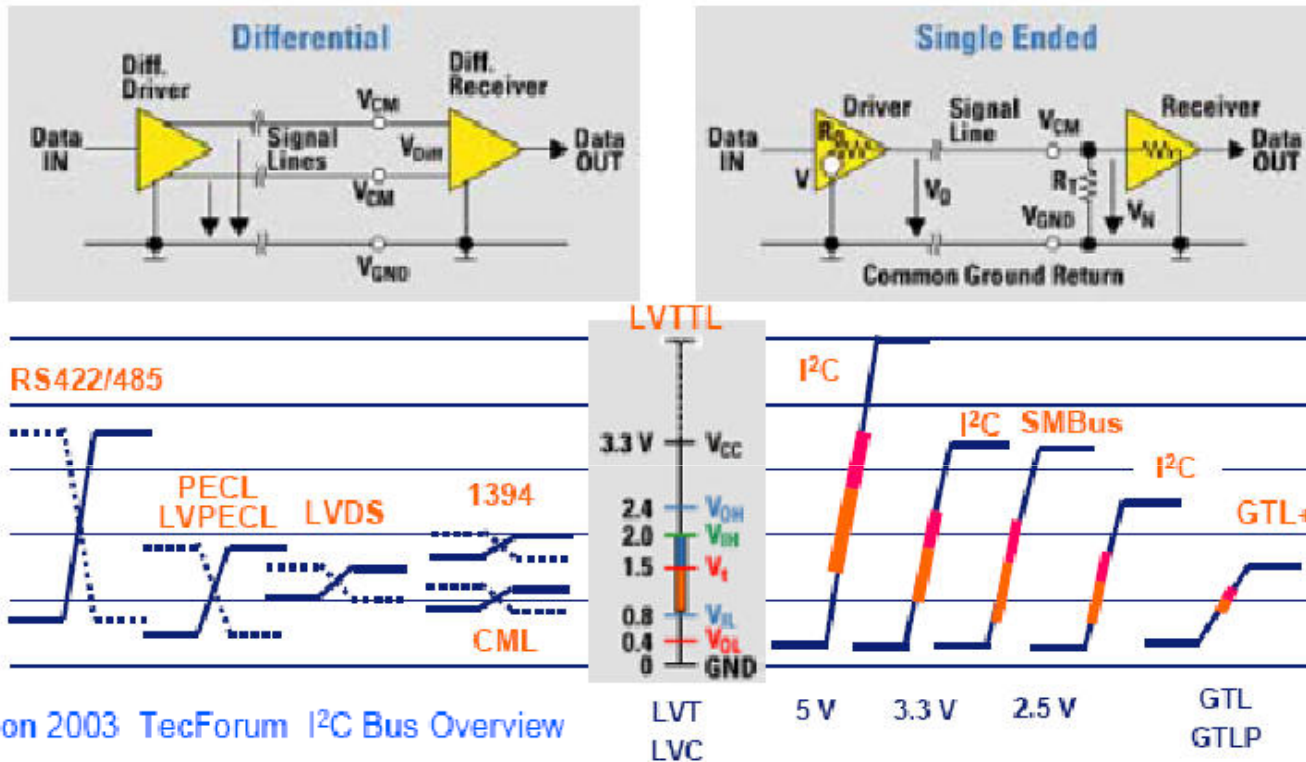

angl. Signalling

nesymetrický vs. symetrický,
angl. single ended vs. differential

Typické signálové charakteristiky a jejich vztah k rychlosti

DesignCon 2003 TecForum I²C Bus Overview

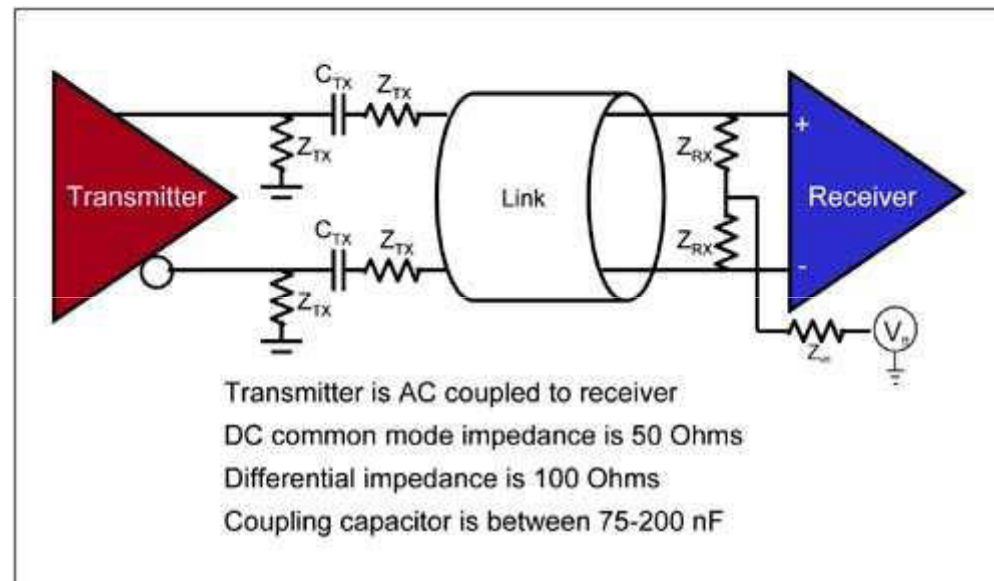
Česká terminologie:

symetrický

nesymetrický

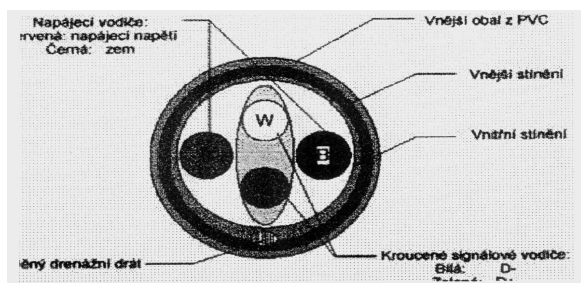
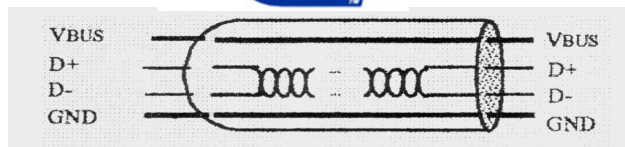
vstup/výstup

Fyzická vrstva PCIe

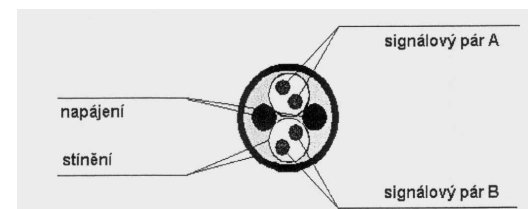

Převzato: Budruk, R., at all: PCI Express System Architecture

Sériovost není nic mimořádného, je to dnešní standard

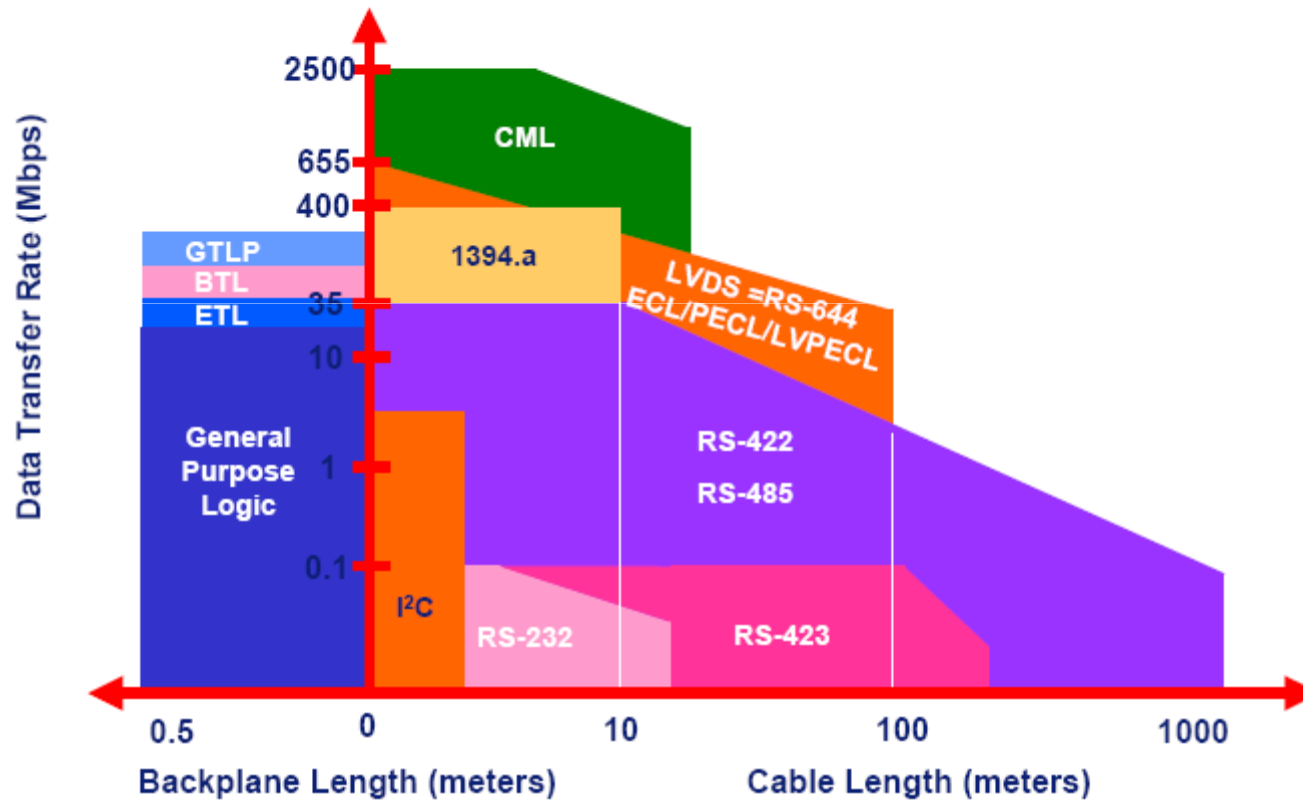
FireWire

Klíčové charakteristiky dnes dominantních standardů

Charakteristika	Firewire	USB 2.0	PCI Express	SATA	Serial Attached SCSI
Předp. užití	vnější	vnější	vnitřní	vnitřní	vnější
Počet zařízení	63	127	1	1	4
Počet vodičů (zákl.)	4	2	4	4	4
Teoretické přenos. pásmo	50 MB/s 100 MB/s	0,2 MB/s 1,5 MB/s 60 MB/s	250 MB/s 1x	300 MB/s	300 MB/s
Připoj. za provozu?	ano	ano	?	ano	ano
Max. délka vodičů	4,5 m	5 m	0,5 m	1 m	8 m
Název standardu	IEEE 1394	USB	PCI-SIG	SATA-IO	T10 committee

Klíčové charakteristiky jinak

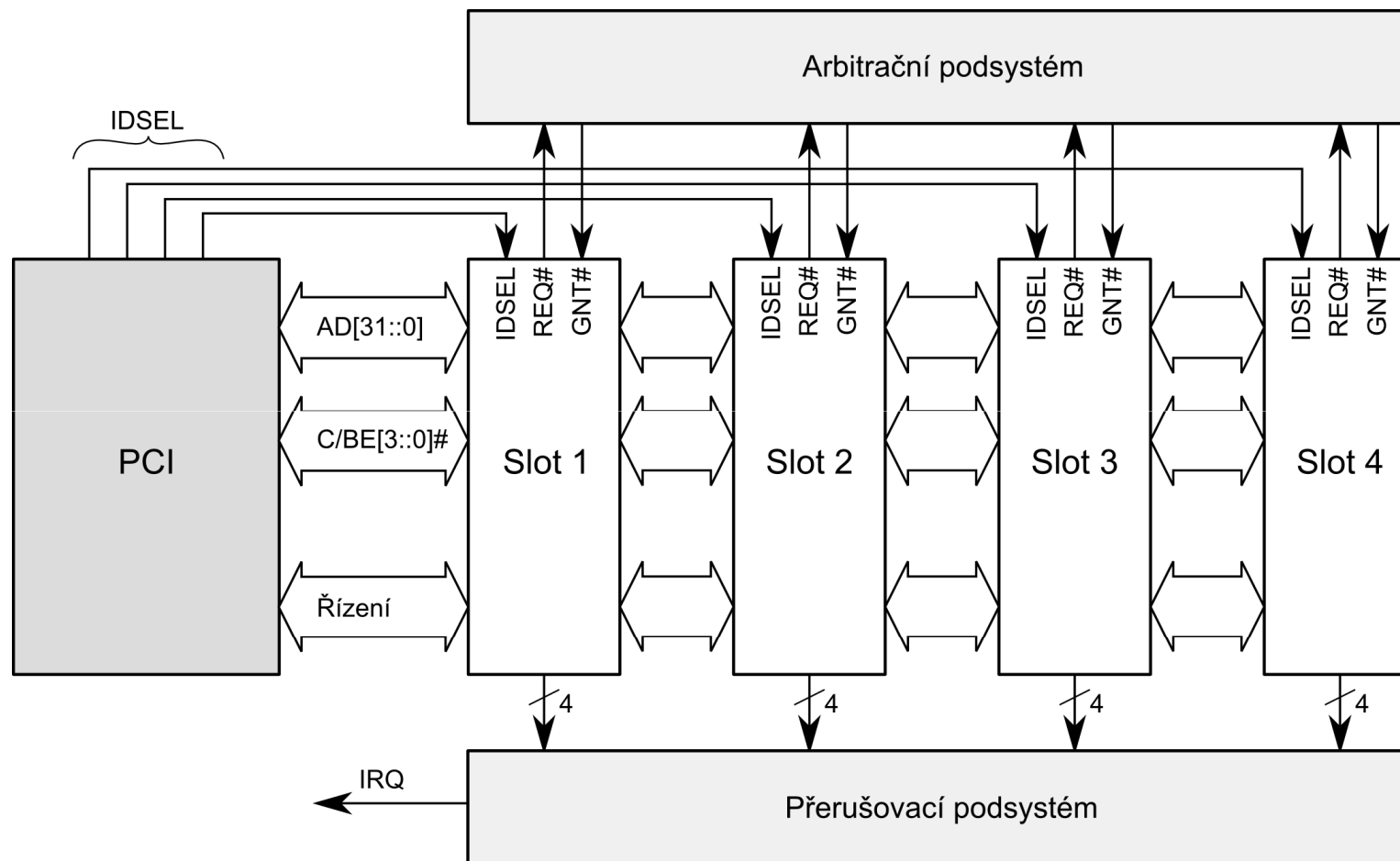

Srovnání některých sběrnicových standardů

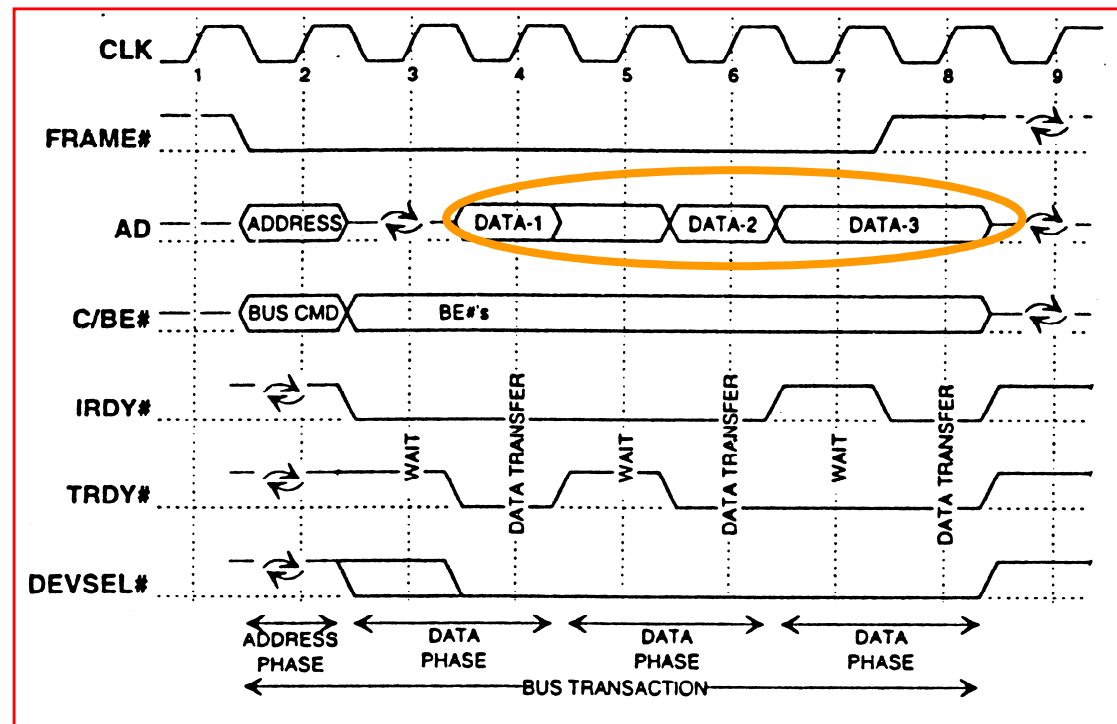
Bus	Data rate (bits / sec)	Length (meters)	Length limiting factor	Nodes Typ.number	Node number limiting factor
I ² C	400k	2	wiring capacitance	20	400pF max
I ² C with buffer	400k	100	propagation delays	any	no limit
I ² C high speed	3.4M	0.5	wiring capacitance	5	100pF max
CAN 1 wire	33k	100	total capacitance	32	load resistance and transceiver current drive
CAN differential	5k	10km	propagation delays	100	
	125k	500			
	1M	40			
USB (low -speed, 1.1)	1.5M	3	cable specs	2	bus specs
USB (full -speed, 1.1)	1.5/12M	25	5 cables linking 6 nodes (5m cable node to node)	127	bus and hub specs
Hi-Speed USB (2.0)	480M				
IEEE-1394	100 to 400M+	72	16 hops, 4.5M each	63	6-bit address

Rozhraní PCI a PCIe

PCI - architektura

Příklad sběrnicevého cyklu PCI (paralelní sběrnice)

Mimoходом: AD část této sběrnice je multiplexovaná.

Typ sběrnicevého cyklu? Příkaz?

C/BE[3::0]#	Typ příkazu
0000	Potvrzení prerušení (Interrupt Acknowledge)
0001	Speciální cyklus (Special Cycle)
0010	Čtení z portu (I/O Read)
0011	Zápis na port (I/O Write)
0100	Rezervováno (Reserved)
0101	Rezervováno (Reserved)
0110	Čtení z paměti (Memory Read)
0111	Zápis do paměti (Memory Write)
1000	Rezervováno (Reserved)
1001	Rezervováno (Reserved)
1010	Konfigurační čtení (Configuration Read)
1011	Konfigurační zápis (Configuration Write)
1100	Memory Read Multiple
1101	Dual Address Cycle
1110	Memory Read Line
1111	Memory Write and Invalidate

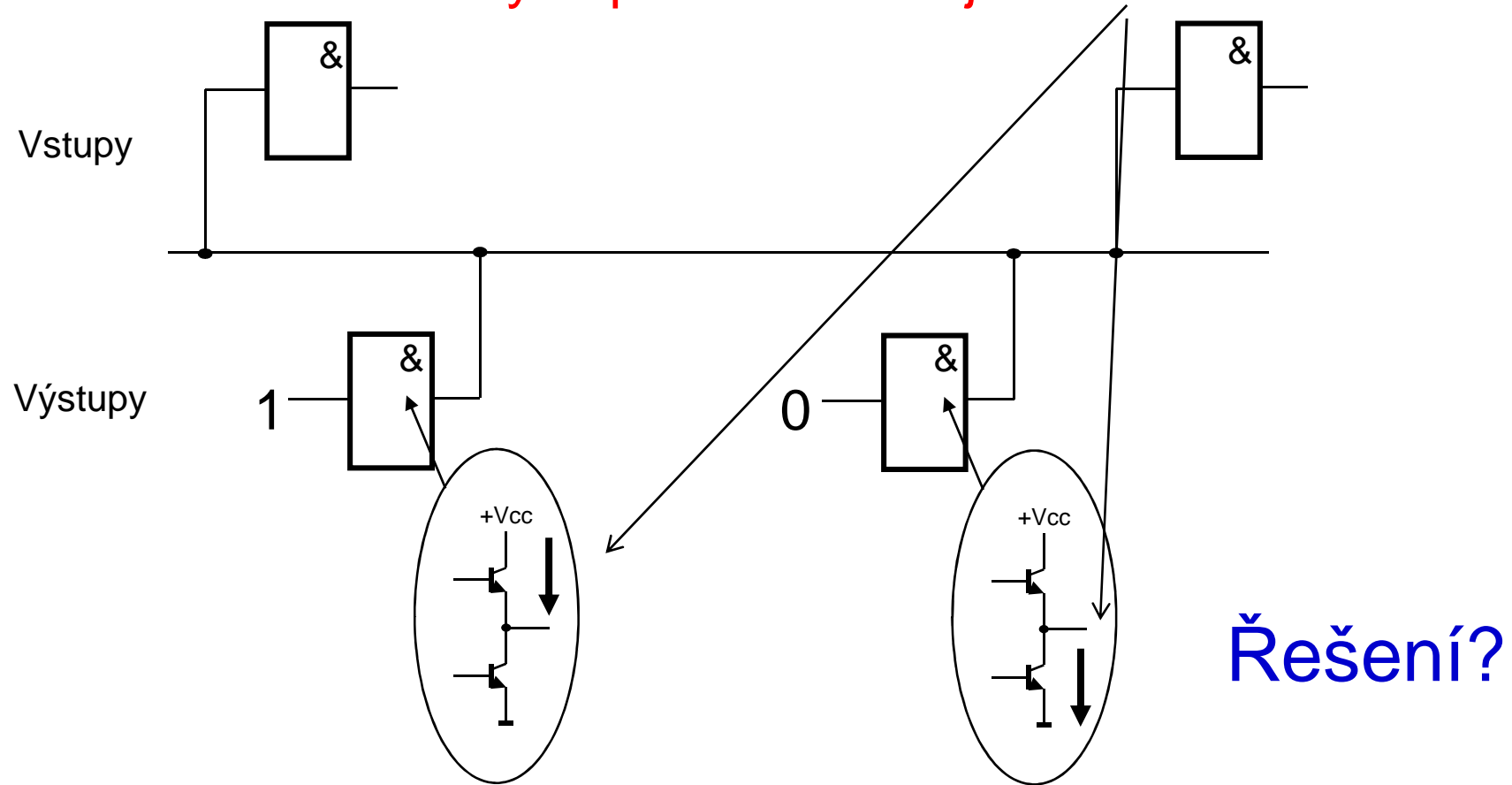
Jak se z C/BE bitů vyrobí signály (např.) MEMR, MEMW, IOR, IOW, atd.?

Poznámky k realizaci sběrnice

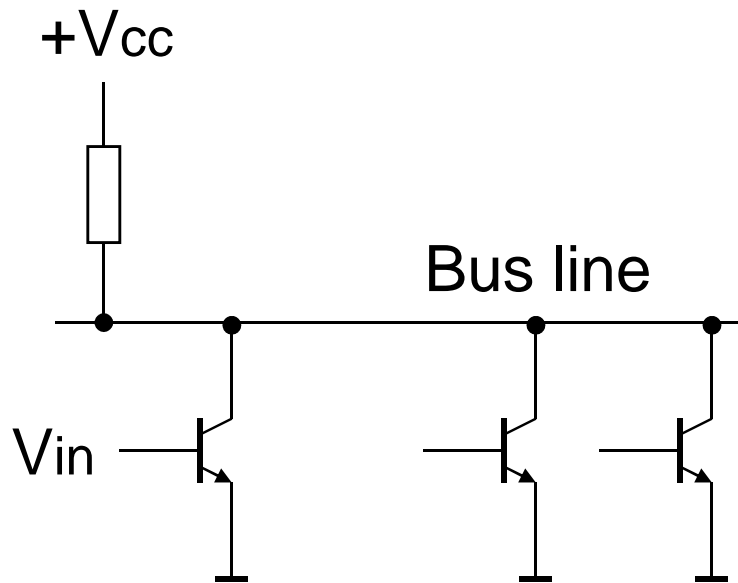
Studie konfliktu na jednom sběrnicovém vodiči

Se vstupy není problém.

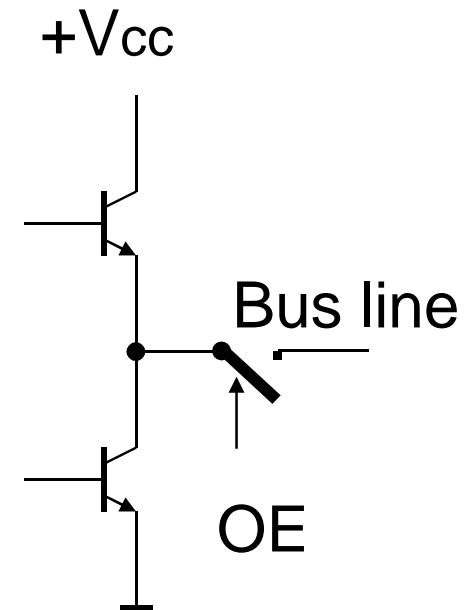
Ale na výstupech může dojít ke zkratu!

Řešení: signálový vodič OC x 3S

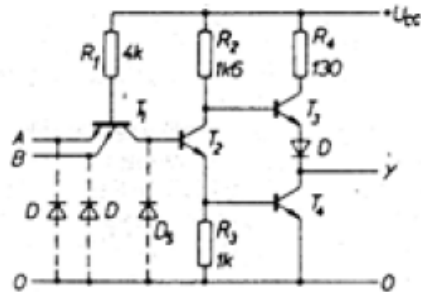
OC - Otevřený kolektor

3S - Třístavový výstup

OE = Output Enable

Realizace: TP a OC? Praktické příklady:

Obr. 1. Vnitřní zapojení dvojjstupového hradla NAND logického obvodu TTL (¼ 7400)

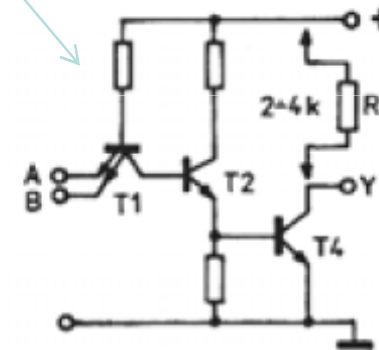
TP – Totem Pole

Totem - monumentální skulptura tvořená vertikálně uspořádanými výjevy nebo symboly.

[Z Encyklopedie]

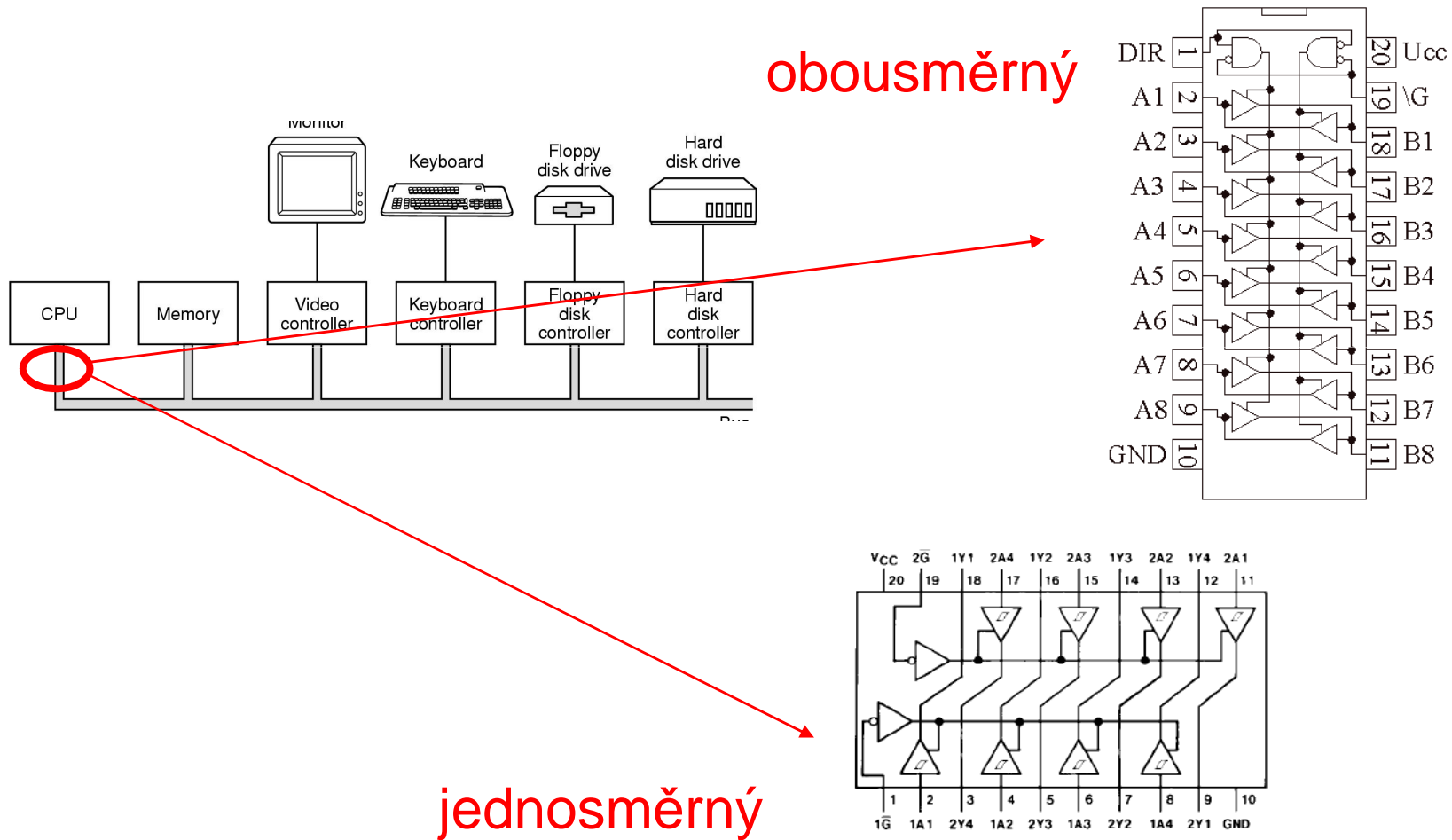

OC – Open Collector

Obr. 1.47 Vnitřní zapojení členu NAND s otevřeným kolektorem. Přídavný rezistor R se připojí zvenku

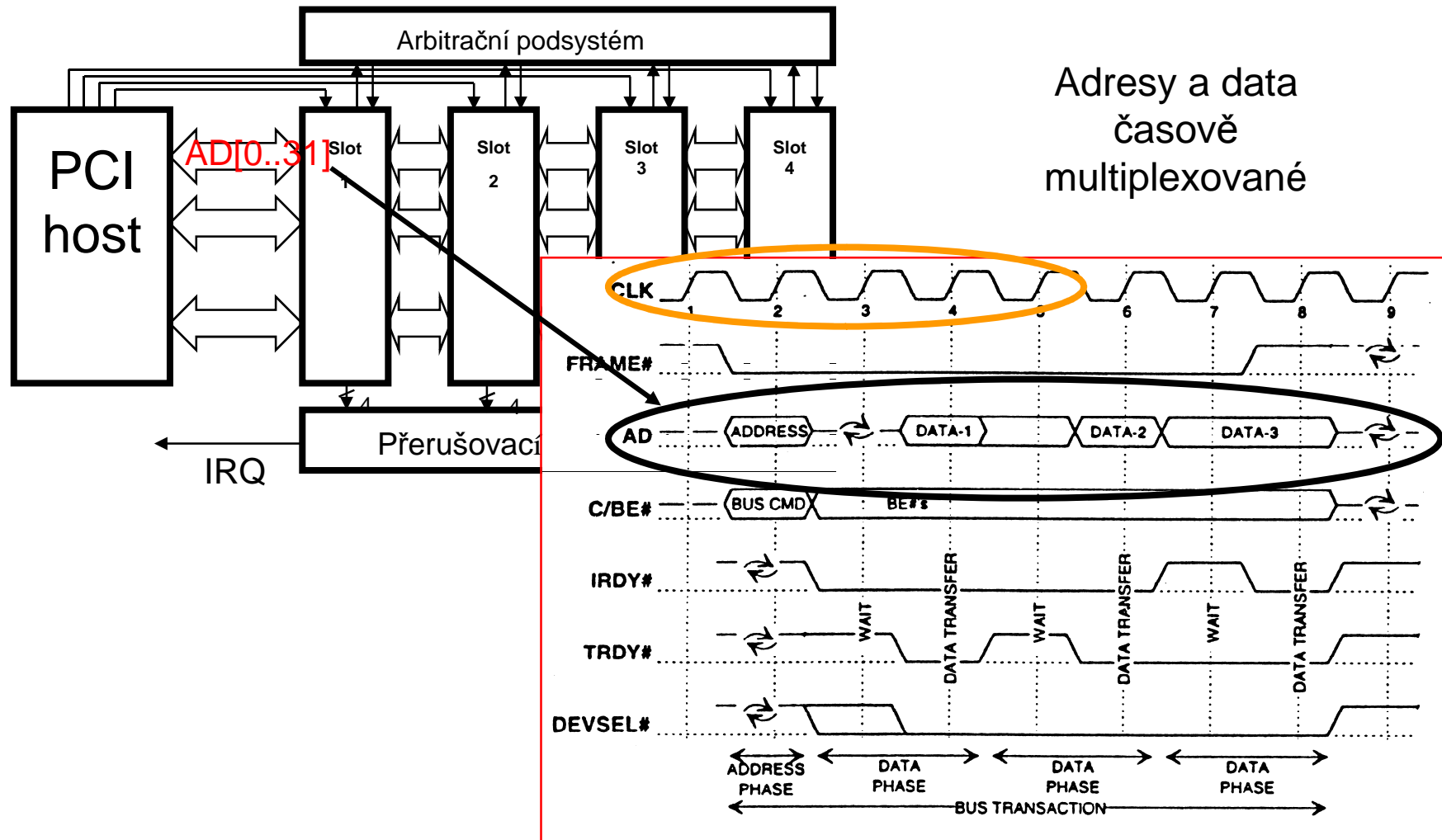
Elektronika sběrnicového vodiče - budič

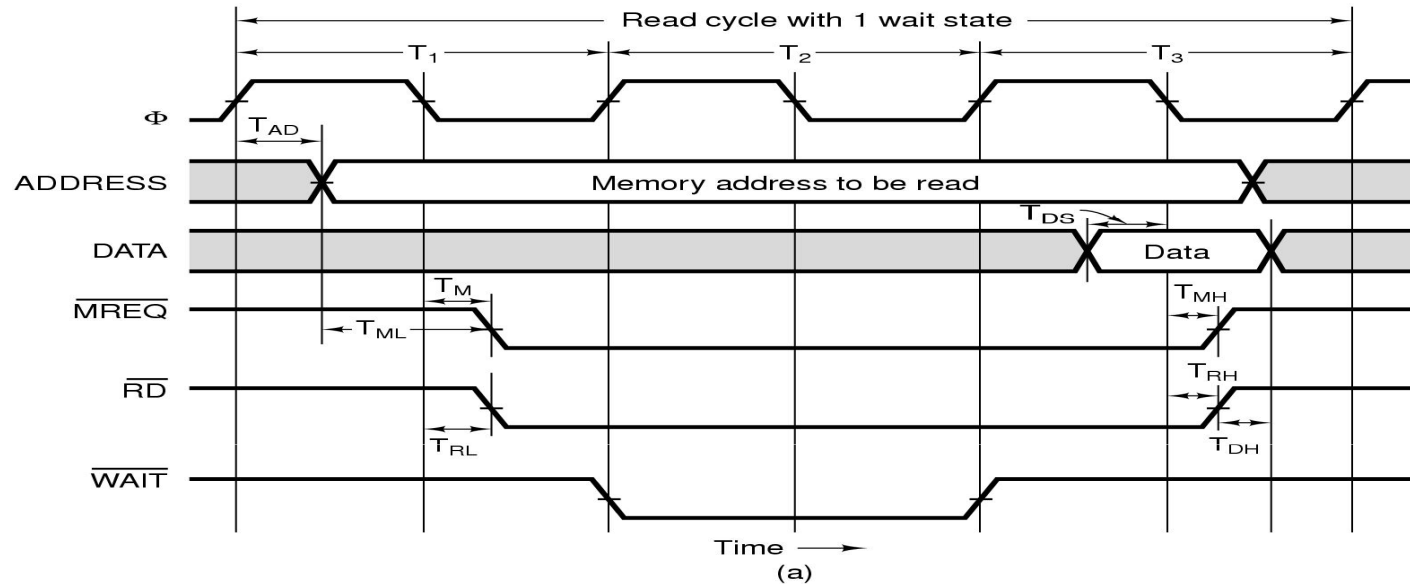
Synchronizace přenosu údajů interfejsem

- Možnosti:
 - asynchronní,
 - synchronní,
 - pseudosynchronní,
 - Izochronní (dnes mimo okruh našeho zájmu).
- Pozn.:
 - následujícím časovým diagramům, signálovým sledům, se obvykle říká **protokol** sběrnice.
- Uvidíte jeden sběrnicový cyklus.

Multiplexovaná sběrnice?

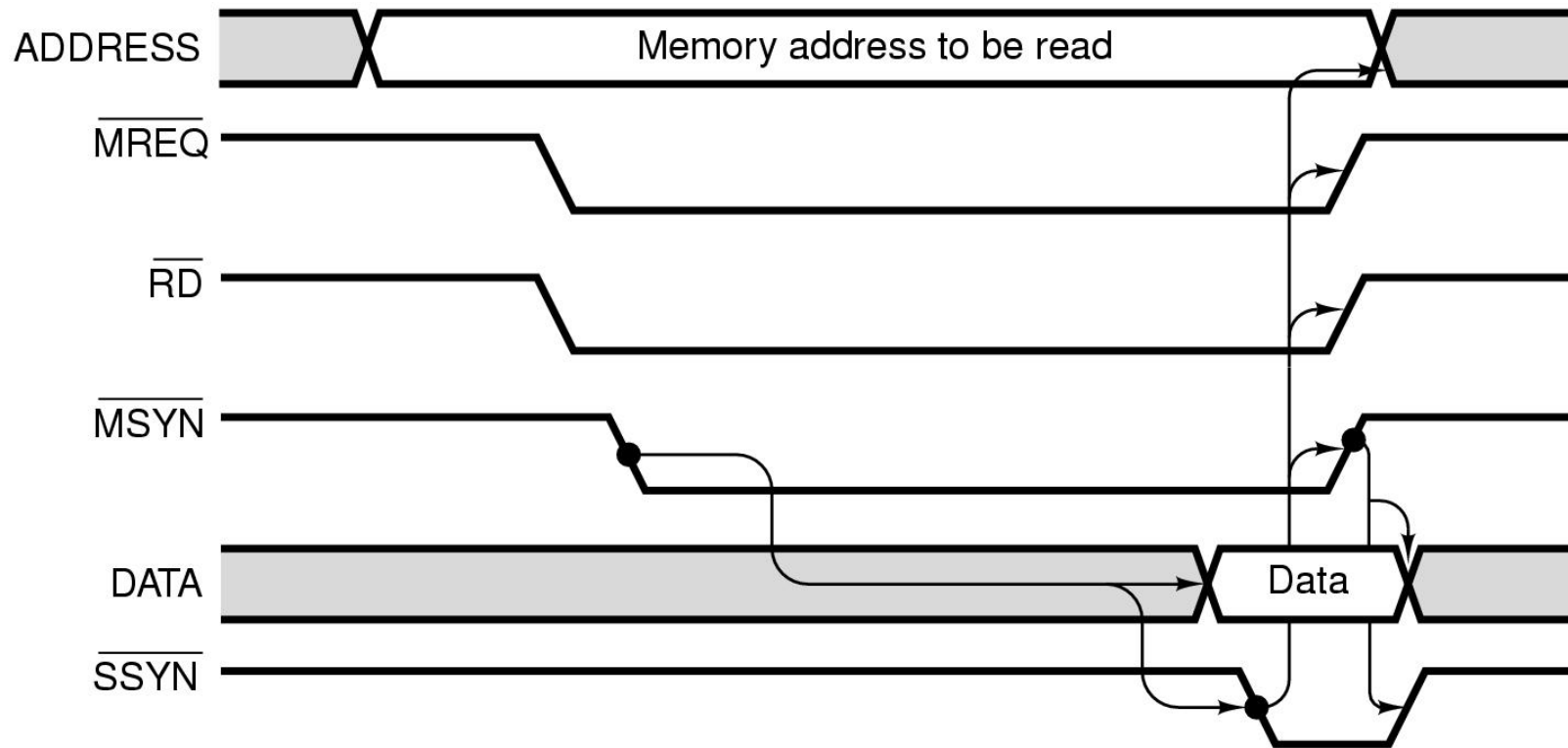
Synchronizace přenosu: příklad přenosu synchronního

Symbol	Parameter	Min	Max	Unit
T_{AD}	Address output delay		11	nsec
T_{ML}	Address stable prior to \overline{MREQ}	6		nsec
T_M	\overline{MREQ} delay from falling edge of Φ in T_1		8	nsec
T_{RL}	\overline{RD} delay from falling edge of Φ in T_1		8	nsec
T_{DS}	Data setup time prior to falling edge of Φ	5		nsec
T_{MH}	\overline{MREQ} delay from falling edge of Φ in T_3		8	nsec
T_{RH}	\overline{RD} delay from falling edge of Φ in T_3		8	nsec
T_{DH}	Data hold time from negation of \overline{RD}	0		nsec

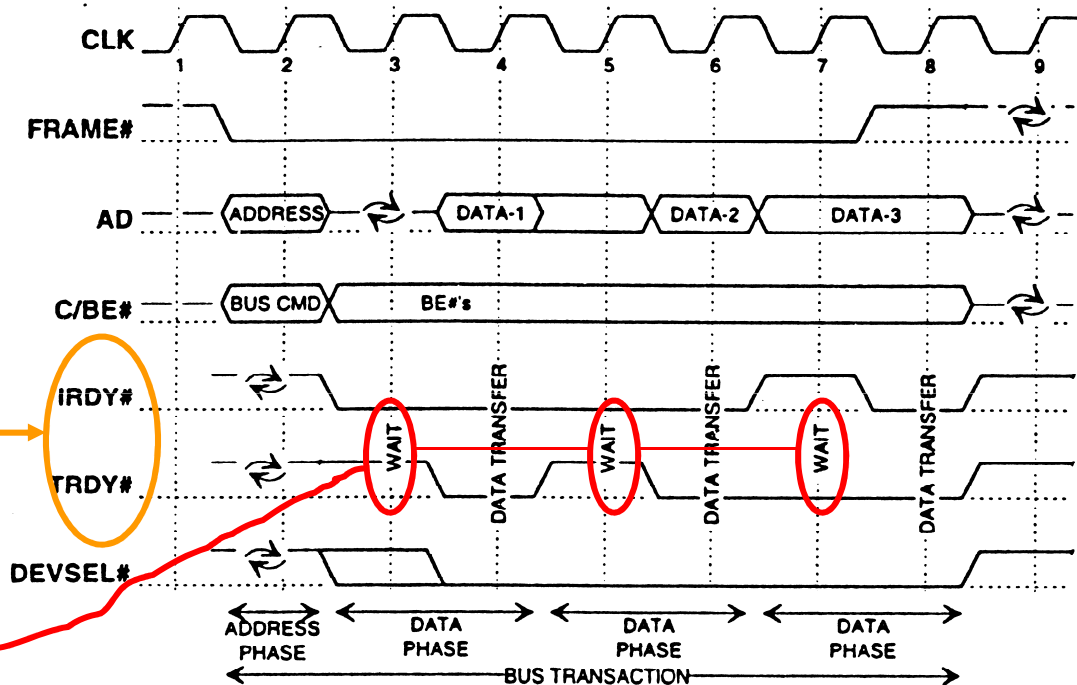
(b)

Příklad asynchronního přenosu

Jde to i jinak?

Stavové signály, kterými zařízení (iniciátor nebo target) žádá o vložení **WAIT-**taktů

Ano, pseudosynchronně!

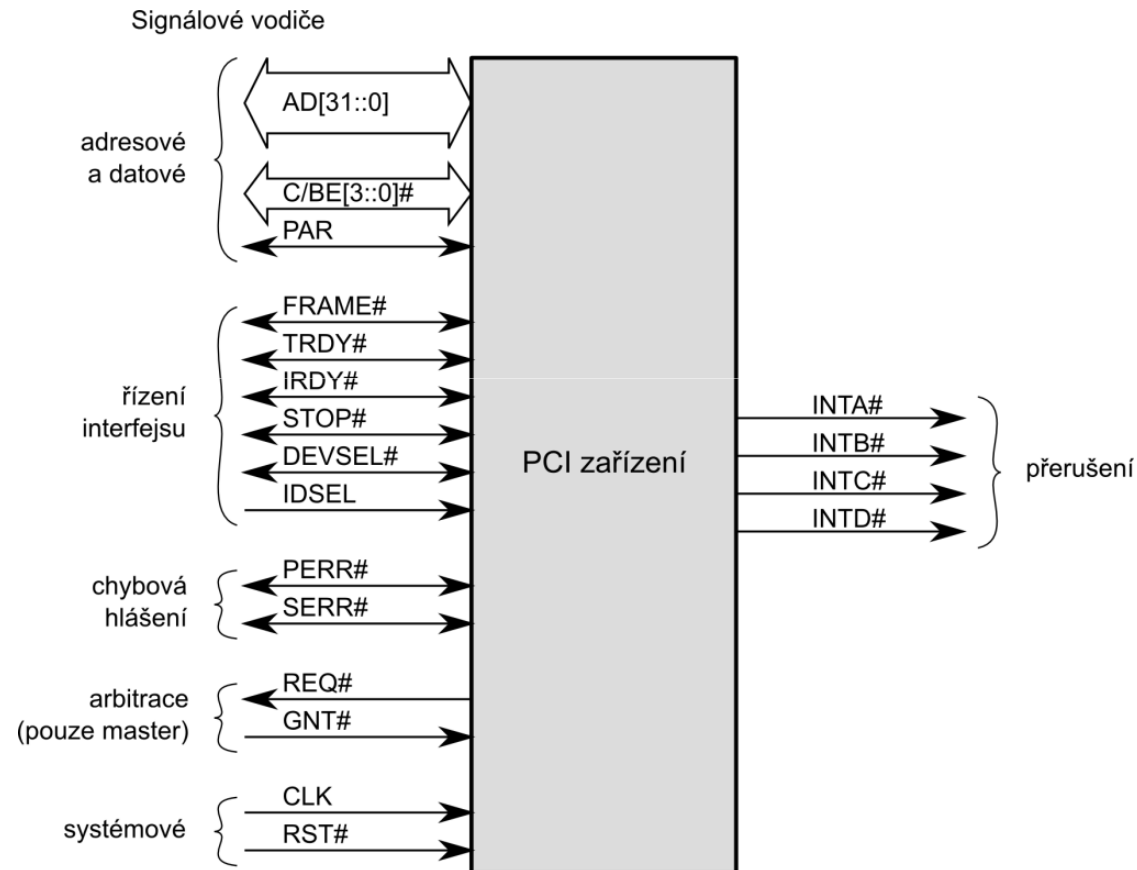
PCI terminologie I.

- Každé sběrnice transakce se zúčastní 2 zařízení:
- Initiator (iniciátor) x Target (cíl nebo podřízený).
 - Initiator = Bus Master,
 - Target = Slave.
- Nesouvisí to ale s tím, kdo bude data vysílat a kdo je bude přijímat!
- Kdy je sběrnice typu Multimaster?
 - Existuje-li více potenciálních Bus Masterů!
- Kdo pak ale rozhoduje o tom, kdo se stane aktuálním Masterem?
 - Arbitr sběrnice.
- Musí to být jedno nějaké konkrétní zařízení?
 - Může (centralizovaný, ale arbitr může být i decentralizovaný).

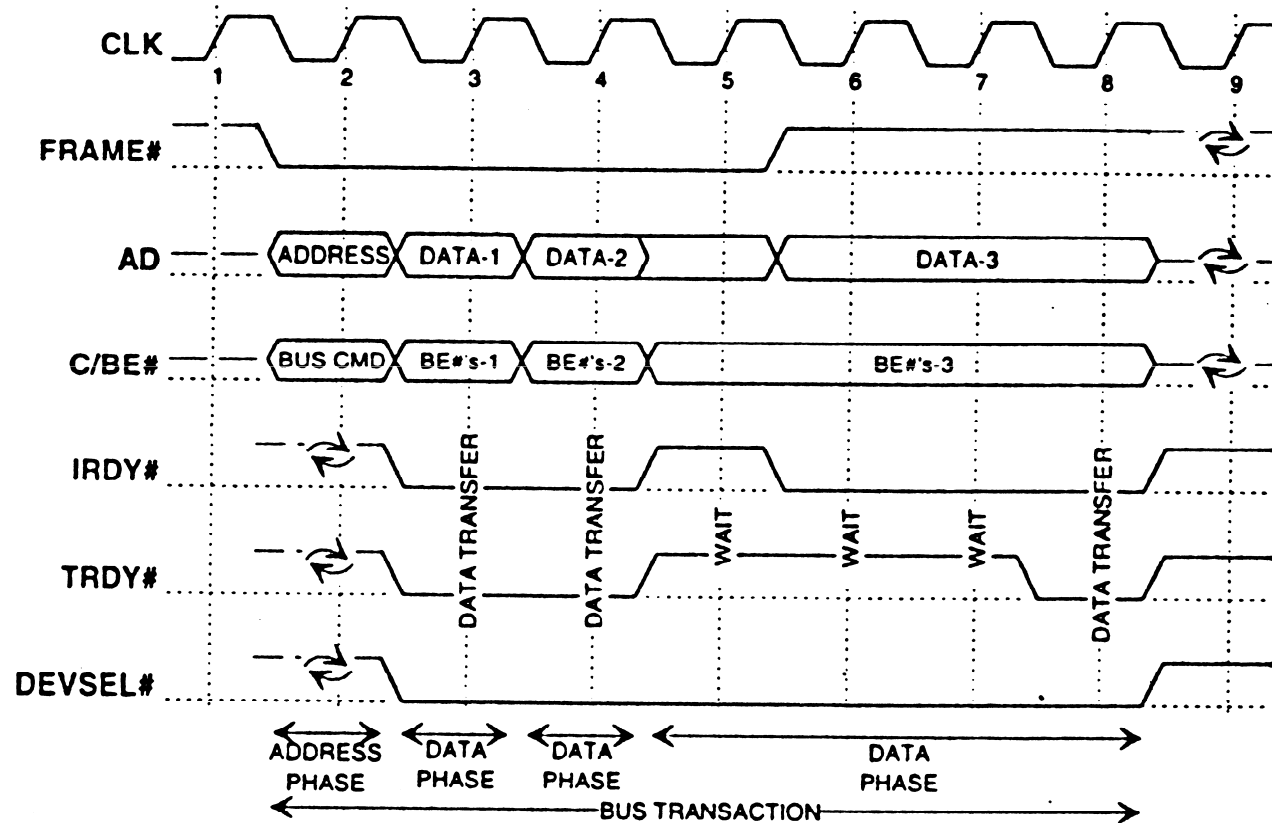
PCI terminologie II.

- Pro časování sběrnicevého cyklu je vztažným okamžikem náběžná hrana hodin,
- sběrnicevý cyklus má (obvykle)
 - adresovou a
 - datovou fázi.
- Ukončení přenosu údajů (sběrnicevého cyklu) je možné.
- Synchronizace přenosu - pseudosynchronní.

PCI signály – 32-bitová verze

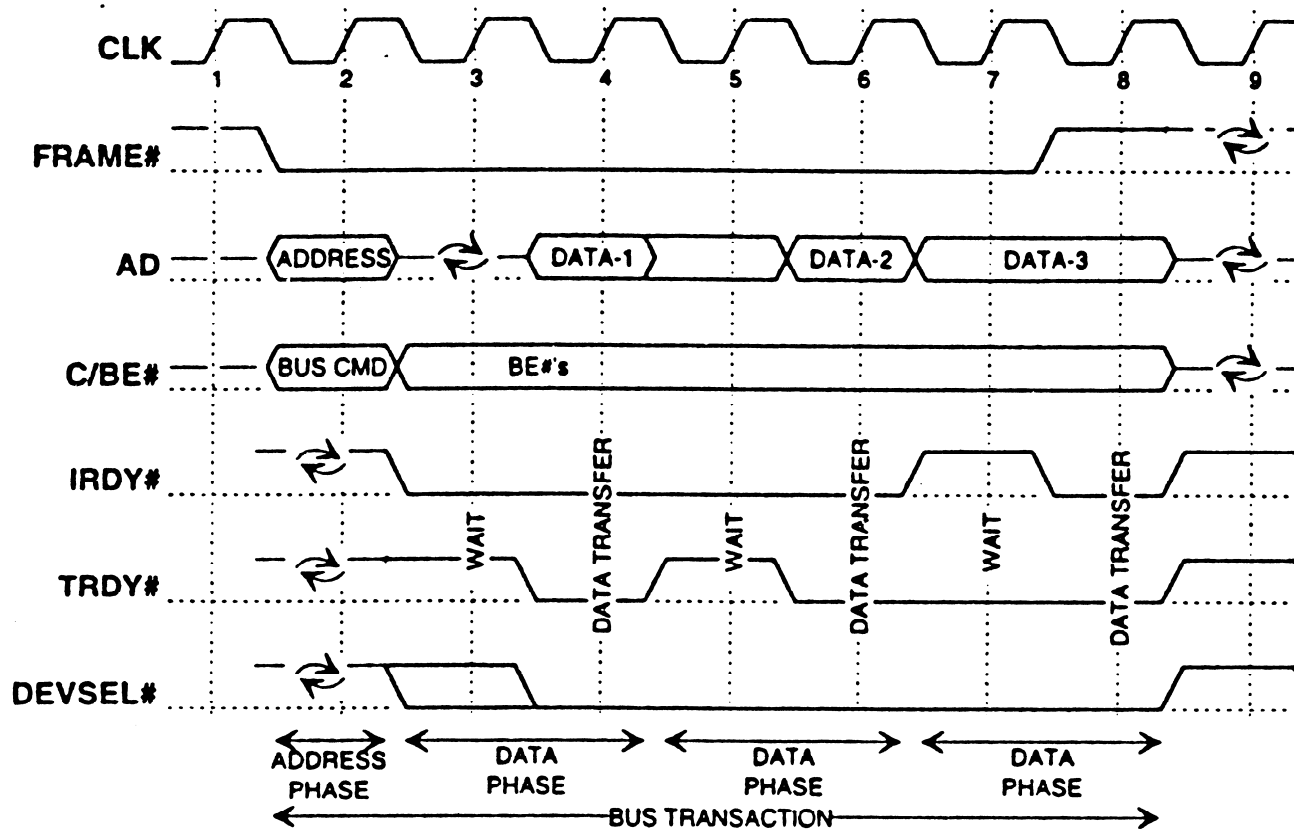
Signálový sled „Zápis“

Všimli jste si?

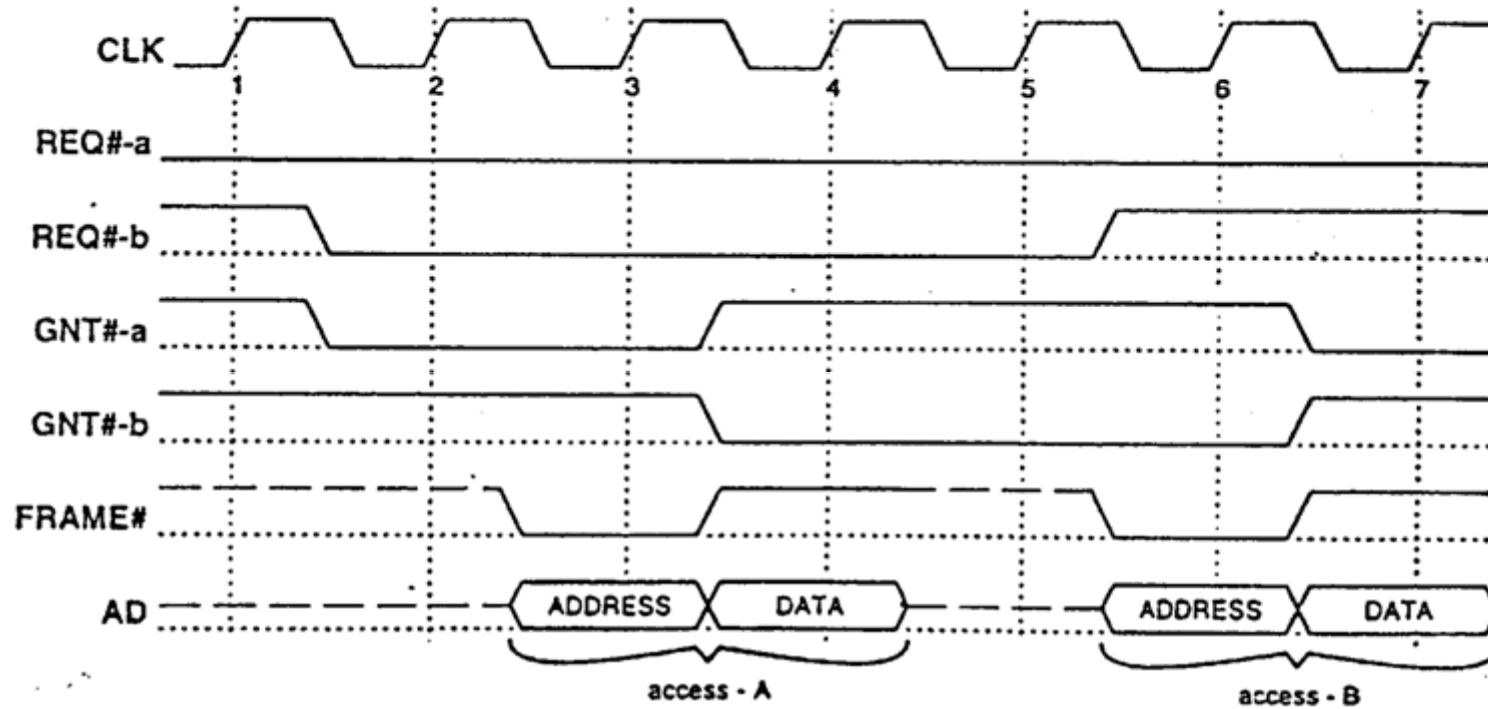
- Délku přenášeného bloku určuje signál Frame.
- Jednorázový i souvislý (Burst) přenos údajů je možné „přibrzdit“ vkládáním čekacích taktů (pseudosynchronní synchronizace)!

Signálový sled „Čtení“

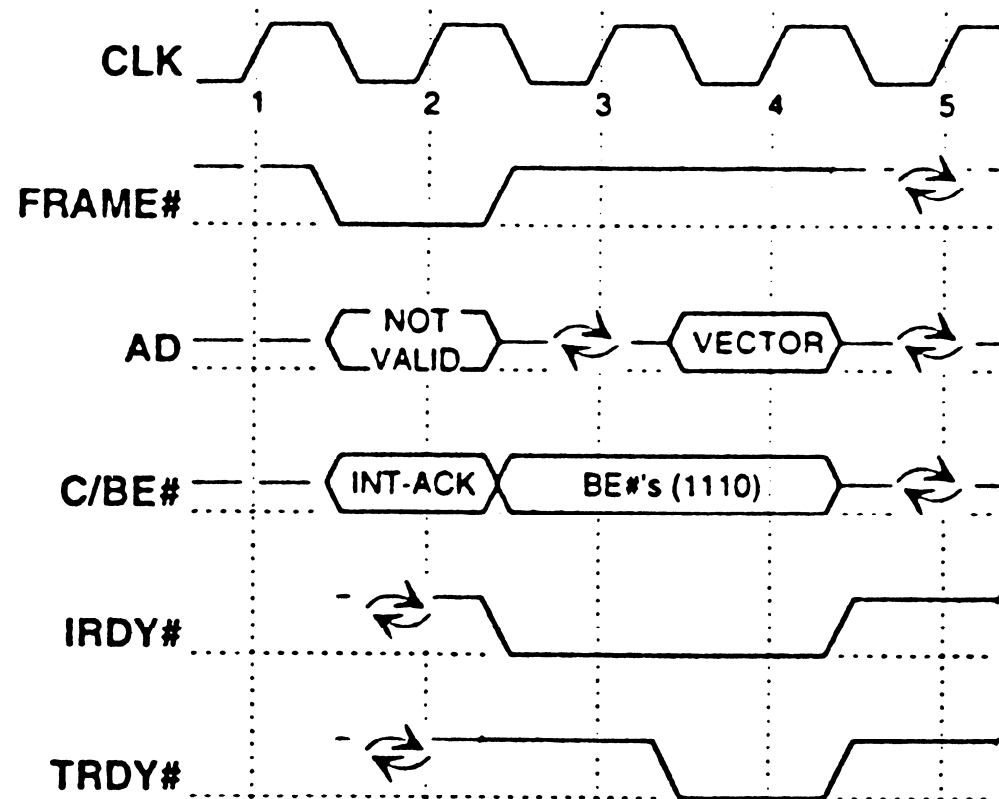

Takovéto průběhy budete na cvičeních měřit (logickým analyzátořem).

Arbitrace o řadič sběrnice

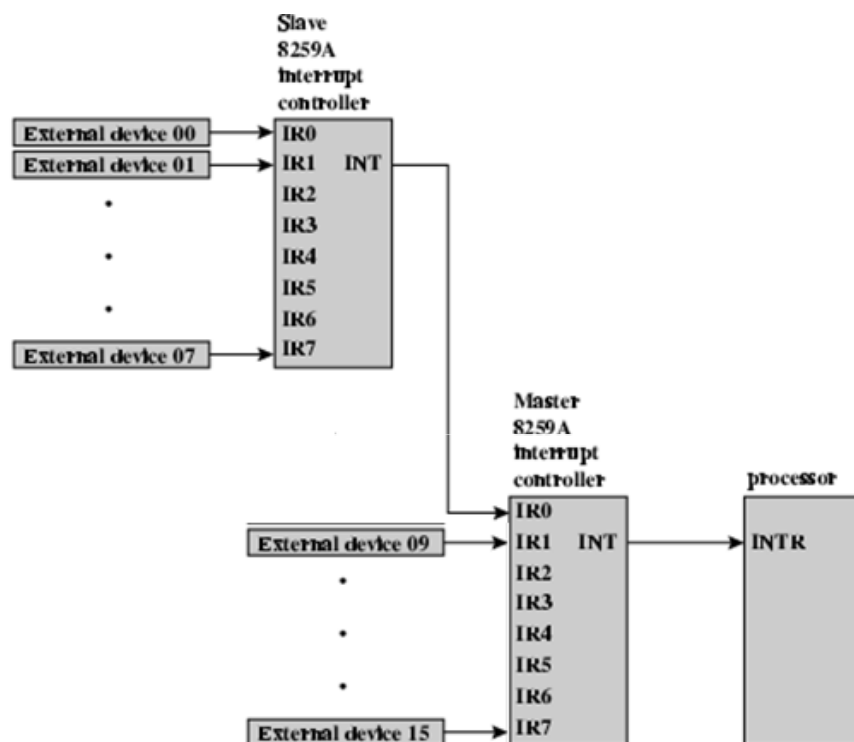
Signálový sled „Potvrzení přerušení“

Problém:

- Procesor musí uložit informace o právě probíhajícím programu (aby se po zpracování přerušeni mohl vrátit) a to něco stojí (čas).
- Řadič přerušeni vnutí procesoru vektor přerušeni, ze kterého se odvodí startovací adresa obsluhy. I to něco stojí.

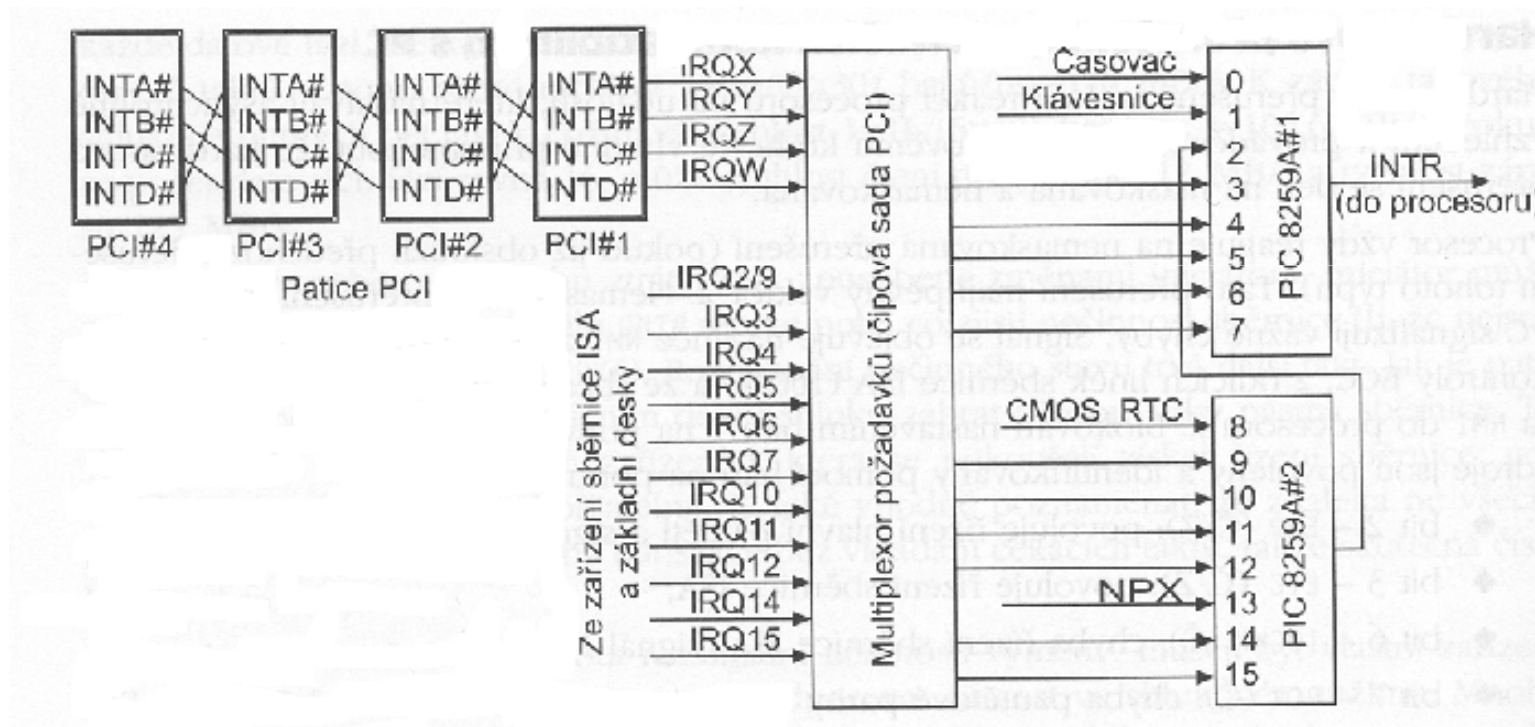
Studie: V/V s přerušením

Typické obsazení u PC:

IRQ	Použití
0	časovač (na systémové desce)
1	klávesnice
2	kaskádní propojení
8	hodiny reálného času
9	volné nebo řadič SCSI u syst. desek PCI
10, 11	volné
12	volné nebo port myši PS/2
13	volné nebo matematický koprocessor
14	1. řadič disku IDE
15	volné nebo 2. řadič disku IDE
3	COM2
4	COM1
5	LPT2 nebo volné
6	řadič diskety
7	LPT1

Podrobnější studie přerušovacího systému PC

Rekapitulace metodiky

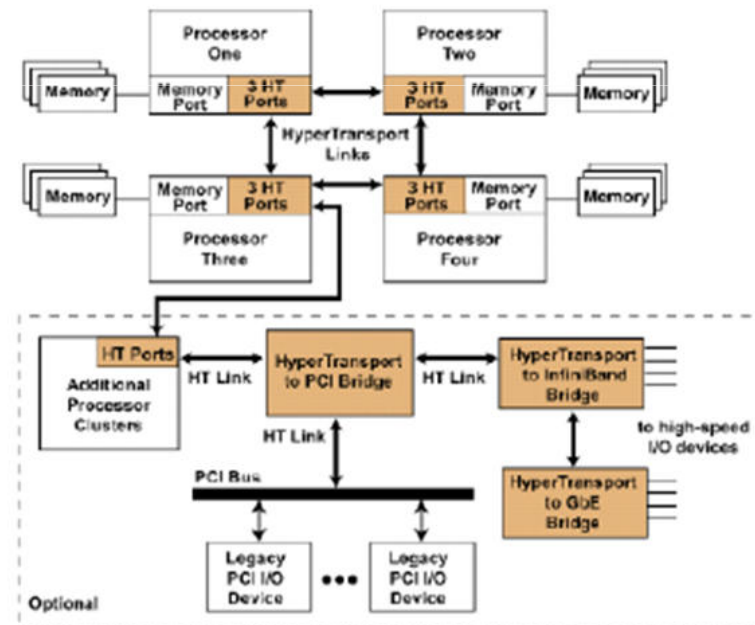
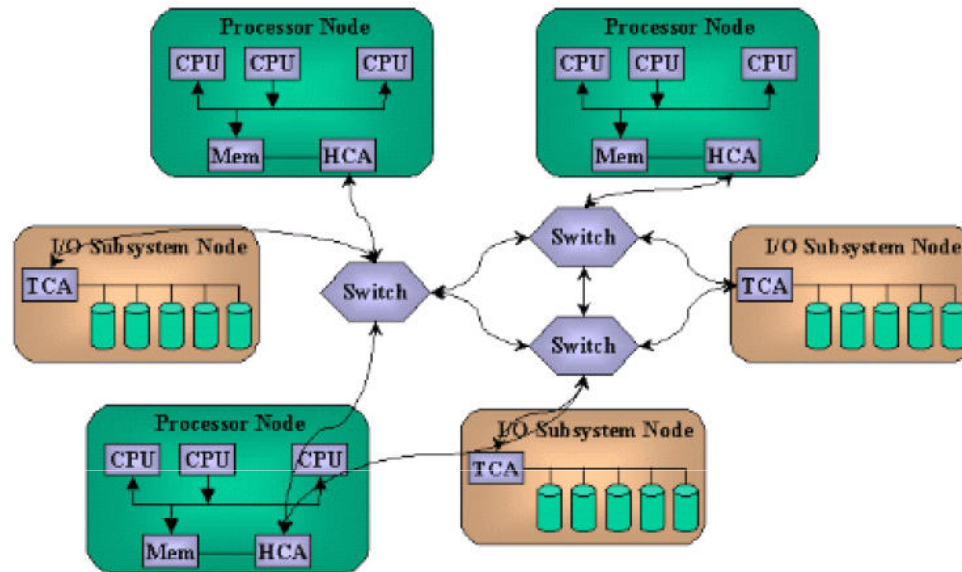
- Všimněte si: s PCI jsme postupně seznamovali tak, že jsme studovali signálové sledy
 - jak přenáší údaje (zápis, čtení),
 - jak se o ní arbitruje,
 - a nakonec jak se řeší žádost o přerušení.
-
- Moje doporučení: postupujte takto vždy, když se seznamujete s novou sběrnicí.

Modernizace PC architektury

Co po PCI?

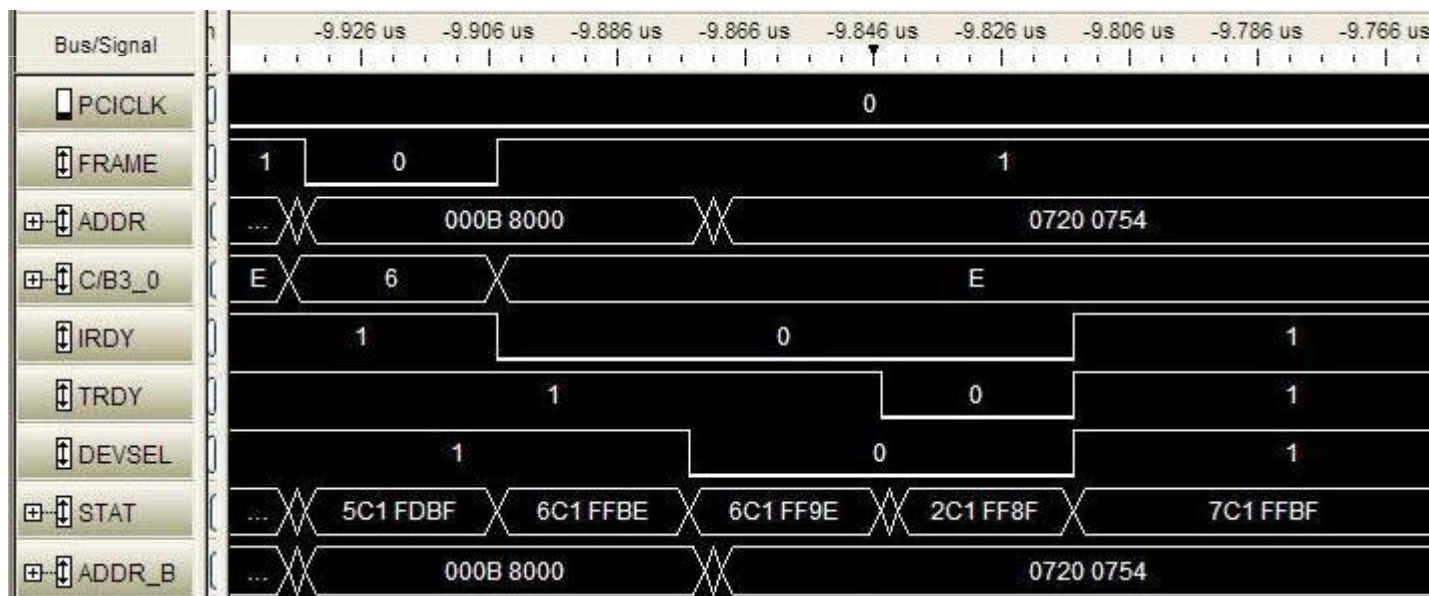
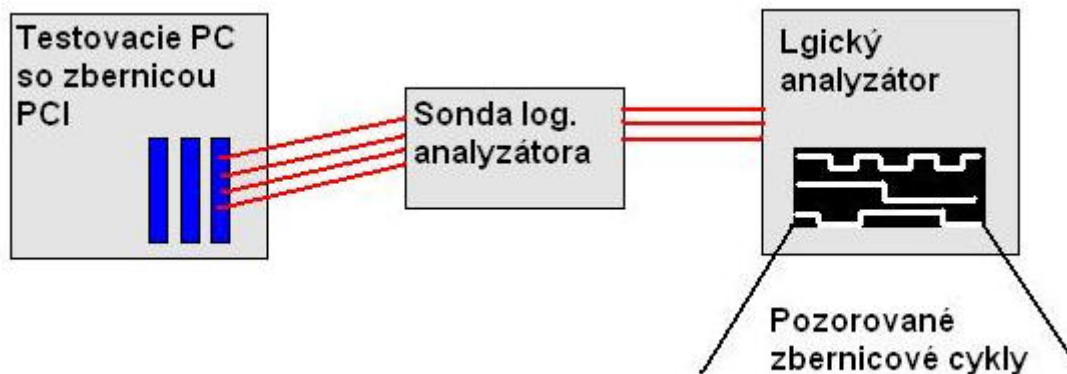
- Více než 15-ti letá historie je v PC světě předlouhá. Svědčí o úspěchu, ale vnucuje otázku: co dál?
 - Bylo už PCI-X,
 - Je PCI Express neboli PCIe,
- Hypertransport
- Infiniband
- QPI
- Podrobnosti v předmětu PAP

Infiniband vs. HyperTransport

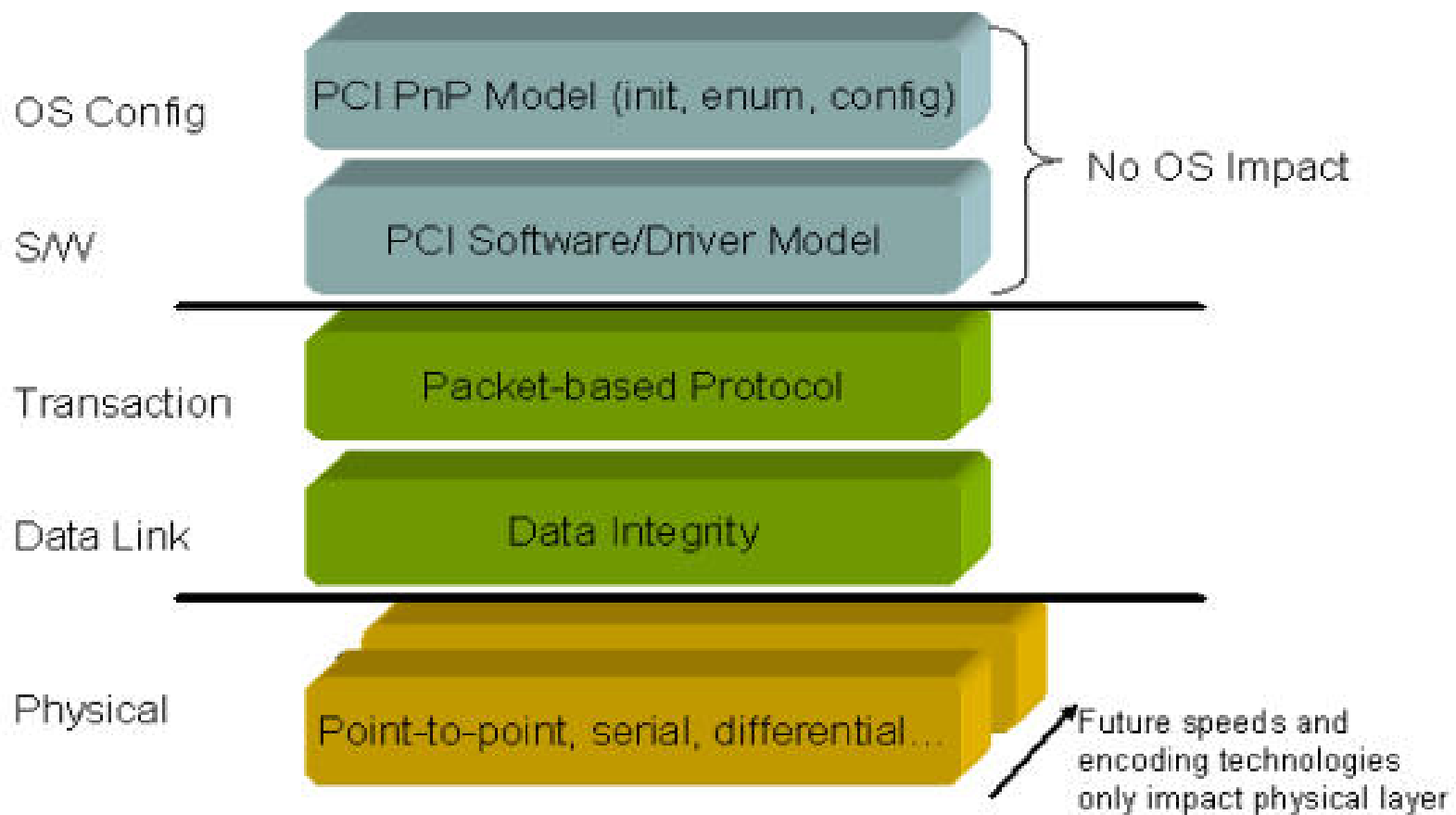
Zpět k PCI a PCIe – nástin cvičení

Uspořádání laboratorního cvičení PCI

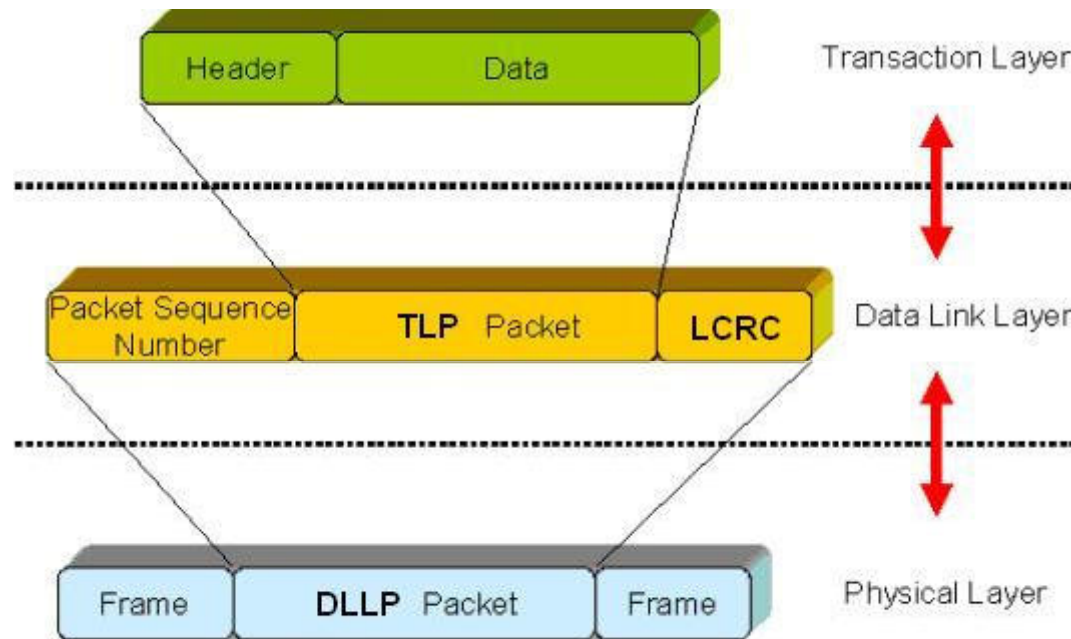

Jak ale vypadá komunikace na PCIe, když je spoj sériový?

PCIe vrstvy

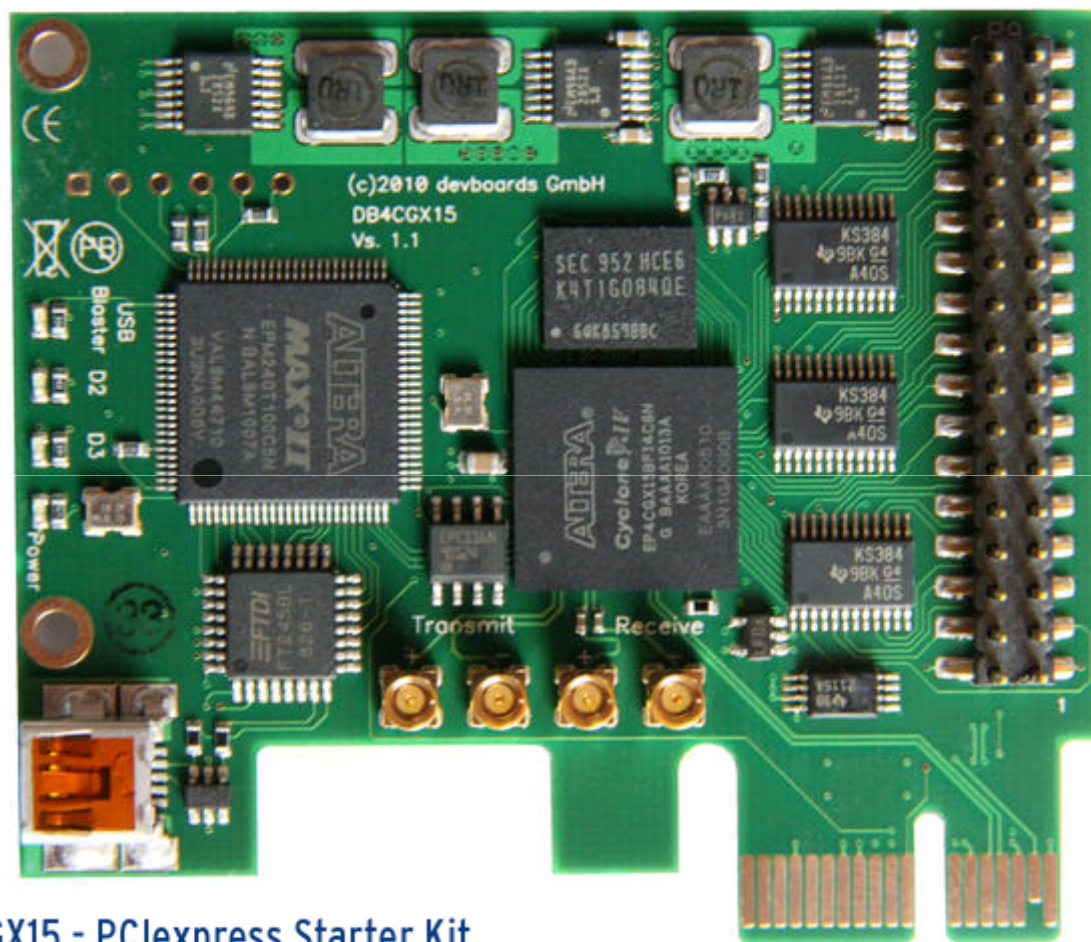

Obsah zprávy ve vrstvách

Převzato: <http://zone.ni.com/devzone/cda/tut/p/id/3767#toc0>.

S jednou takovou kartou budete na cvičeních experimentovat

DB4CGX15 - PCIe Starter Kit
Development board for PCIe applications